

دوره ششم تقویمیه

مذاکرات مجلس

جلسه

۲۵۰

شماره

۲۱۵

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

جمعه پنج شنبه ۱۰

خرداد ماه ۱۳۰۷

مطابق ۱۱ ذیحجه

۱۳۲۶

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خه آهد بود

+++

پس از ختم هر جلسه کتبه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود

مطبعة مجلس

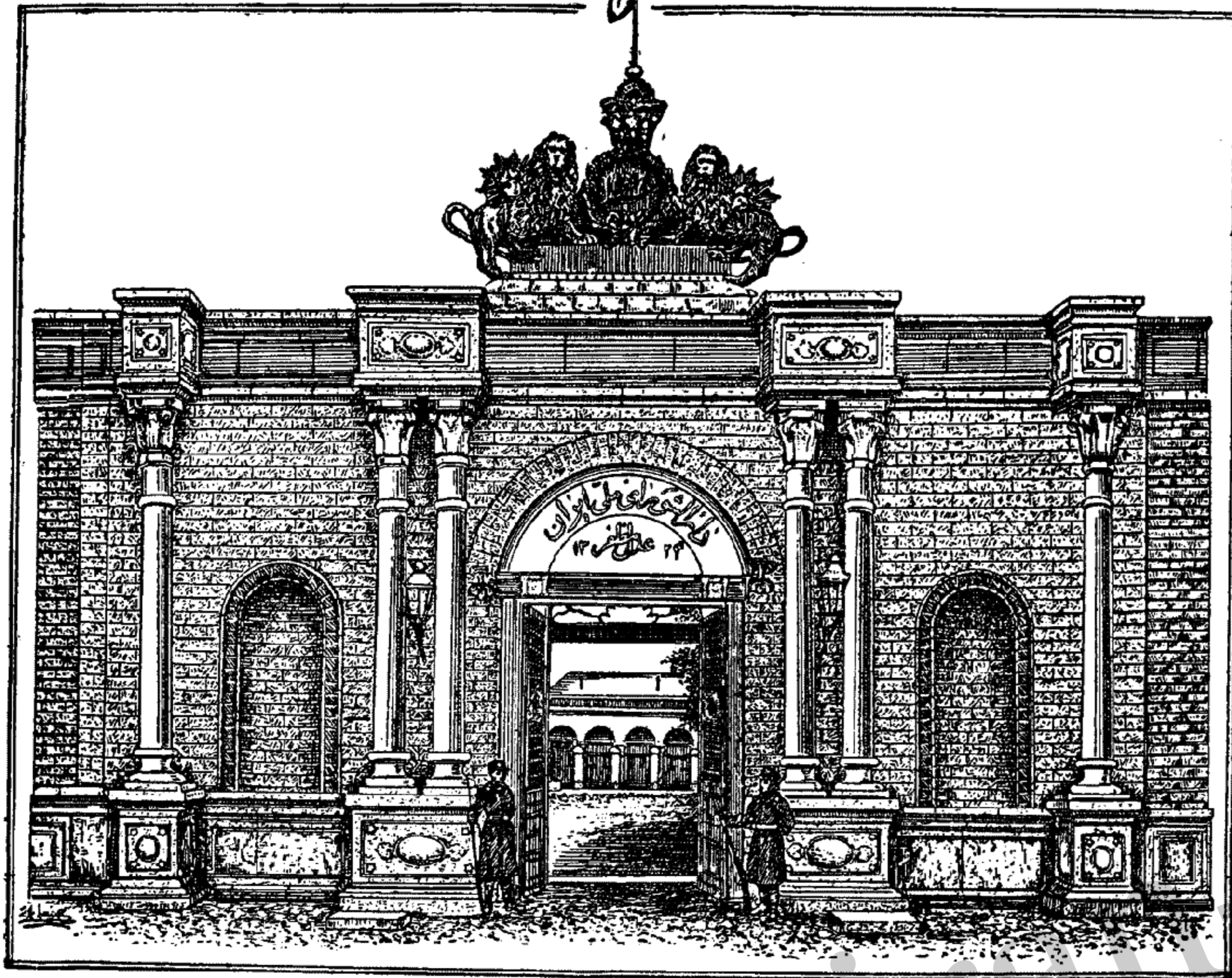
قیمه اشتراك

داخله ايران ساليانه ده تومان

خارجه « دوازده تومان

قیمه تک شماره

یک قران

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	مذاکرات در اطراف لایحه استخدام معلمین از خارجه	۴۵۴۹	۴۵۵۱

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنج شنبه ۱۰ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۱۱ ذیحجه ۱۳۴۶

جلسه ۲۵۰

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریست آقای فهیمی
 نایب رئیس تشکیل گردید)
 (صورت مجلس یوم سه شنبه هشتم خرداد را آقای
 دولتشاهی قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان : جمشیدی مازندرانی -- آیه الله زاده خراسانی
 دکتر طاهری - نگهبان - میرعماد - حیدری مگری
 میرزا محمد تقی طباطبائی - امیر تیمور کلالی - محمد تقی

خان اسعد - افسر - آقازاده سبزواری - مخبر فرهنگ
امامی خوئی - ثقة الاسلامی - جهانشاهی - لیقوانی -
اسکندری - ملک آرائی - میرزا عبد الحسین کرمانی
ابرهیمی - افخمی - مولوی

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: اسدی - ذوالقدر - اعظمی - قوام شیرازی
مهدوی - مقدم - عباس میرزا - آقا میرزا هاشم آشتیانی
احتشام زاده - حاج حسن آقا ملک - محمد ولی میرزا
فرشی - عدل - جوانشیر - میرزا حسنخان ونوق - محمود
رضا - حاج غلامحسین ملک - تقی زاده
در آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان: امام جمعه شیراز - دشتی - بهار - یحیی
خان زنگنه

نایب رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی
حاج میرزا مرتضی - آقای آشتیانی چند روز است
مریض و بستری هستند و چند روز پیش هم توسط بنده بمقام ریاست
عرض کرده بودند و معذرت خواسته بودند امروز بنده
دیدم که اسمشان را جزء غائبین بی اجازه نوشته اند
خوبست اصلاح بفرمائید

نایب رئیس - شرحی هم خودشان نوشته اند بکمیسرون
فرستاده شده ولی جواب کمیسیون هنوز داده نشده .
آقای بهار

بهار - بنده چند روز مریض بودم و اجازه هم
خواسته ام بنده را غایب بی اجازه نوشته اند استدعا
دارم مقرر فرمائید اصلاح شود

نایب رئیس - پیشنهاد آقای روحی . راجع به لایحه
استخدام معاین

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده سمت معاین مستخدم در این قانون را به این
ترتیب پیشنهاد میکنم

طب سه نفر فیزیک يك نفر شیمی یکنفر . اقتصاد

يك نفر تاریخ طبیعی یکنفر .

روحی - عرض کنم بطوریکه خاطر آقایان مستحضر
است در جلسه قبل اشکالات راجع به انتخاب معلمین
شد بنده هم نظر به احتیاجات فعلی عقیده دارم
که سه نفر برای طب بیاید: یکنفر طبیب امراض داخلی
و یکنفر طبیب امراض خارجی و یکنفر طبیب برای
کودکان که متألفانه برای اطفال در این مملکت هیچوقت
طبیب نداشته ایم و نداریم همینطور برای فیزیک یکنفر
برای شیمی یکنفر برای اقتصاد یکنفر بالاخره ما معلم
فلسفه و ادبیات هیچوجه احتیاج نداریم و این قسمتهائی
را که بنده پیشبینی کرده ام احتیاج داریم بنده استدعا
میکم که آقای معاون وزارت معارف توجه بفرمایند و
این پیشنهاد را قبول کنند

معاون وزارت معارف - این لایحه که تقدیم شده
البته يك مطالعات کافی در اطرافش شده و بنا بر يك
احتیاجاتی اینها نوشته شده است . برای مدرسه طب همین
قدری را که احتیاج داریم . تقاضا کرده ایم و در قسمتهائی
دیگر معلم داریم و البته خیلی خوبست که برای سایر
قسمتها همه بیاریم ولی بیش از این اعتبار نداریم بعلاوه
احتیاجی نداریم . در قست امراض اطفال اینکه فرمودید
عرض میکنم این موضوعی نیست که محتاج به يك درس
خصوصی باشد حالا شاید در فرنگستان يك درس خصوصی
باشد ولی بنده تا بحال نشنیده ام - بالاخره آن کسیکه
طبیب است البته مدتی در مریضخانه کار کرده است و
حالا که مشغول طبابت است این مراحل اولیه را طی
کرده است بالاخره ما فعلاً چنین معامی را لازم نداریم
اما اینکه راجع به معلم فلسفه و ادبیات فرمودید لازم
نیست این مخالف آن نظری است که آقایان دارند غالباً
آقایان میفرمایند معلم میخواهیم حتی اعتبارات ۳۰۵
را هم در لایحه اعزام محصل به خارجه باین کار تخص
دادند اینجا اولاً آقا توجه بفرمائید چنانچه عرض کردم
ما معلم میخواهیم و معامی جز داشتن معلومات يك

چیز هی دیگری هم میخواهد يك معلم ریاضی باید
حساب بداند جبر بداند و يك معلم عربی باید صرف
و نحو بداند منطق بداند آنوقت يك قسمت هم فن معامی
است یعنی انتقال معاومات خود بذهن شاگرد و این فن
معامی را دو جور یاد میگیرند یکی اینکه در دار المعامین
عمل میکنند و با معامین کار میکنند و آن نتایج را
درک میکنند و یکی هم مسائل نظری و تیوری است که
اینها عبارتند از پیدا کوژی و پیدا کوژی هم يك علم خصوصی
نیست که يك مدرسه باز کنند برای معامی که دوسه نفر
بروند در آنجا و درس بخوانند یکی از مواد پروگرام
مدارس عالیه فلسفه و ادبیات است هر كس در
يك مدرسه بخواند دكتر بشود لیسانس بشود
پیدا کوژی می بیند معرفت النفس می بیند . فلسفه اخلاق
می بیند و خیلی چیزها تحصیل میکند . اینکه نوشته ایم
معلم برای فلسفه و ادبیات برای این نیست که بیاید
آنجا تمامش فلسفه بگوید یا بقول آقایان فلسفه بیافد
منظور این بوده است که راجع معرفت النفس درس
بگوید راجع بعلم اخلاق بگوید . فرض کنید فلسفه
اخلاق میگوید منطق میگوید پیدا کوژی هم میگوید .
اینها عنوان آن کسی است که ما لازم داریم برای این
که مدرسه حقوق و سیاسی را که نمیشود از اینقسمت
ها مبری کرد . زبان فرانسه را که نمیشود مستثنی کرد
برای اینکه ما وقتی شاگرد میفرستیم بخارجه هر جا
که شد باید زبان فرانسه بداند . این معلم هم برای
اینقسمت هاست بنابر این استدعا میکنم موافقت بفرمایند
که همین ترتیب باشد

نایب رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای
روحی آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده قلبی قیام نمودند)

نایب رئیس - قابل توجه نشد . آقای فیروز آبادی
پیشنهاد خروج از دستور کرده اند آقای فیروز آبادی
فیروز آبادی - بنده عقیده ام اینست که انشاءالله
روحیات مردم هم اصلاح شود و يك قسمی بشود که

تمام مملکت قابل حیرت باشد نه فقط اهل طهران و ما
اهل مجلس بلکه تمام این سنی کروور اهالی مملکت بتوانند
در این مملکت زیست کنند . بتوانند در این مملکت
امرار حیات کنند . باین ترتیبی که امروز پیش آمده
بعقیده بنده تا امروز حساب کند قریب دو کروور خرج
تعلیم و تعلم و فرستادن محصلین به اروپا داده ایم .
از نود سال قبل همیشه عده به اروپا رفته اند و آمده
اند ولی هیچ استفاده نکرده ایم و نمیکنیم باز هم اگر
استفاده کنیم از اشخاصی میکنیم که غالباً در داخله
مملکت تحصیل کرده اند مثلاً در قسمت طب میرزا حسینخان
معمد از نمانه جراحان بهتر است خدا میداند بنده نمی
شناسم ولی هر جا می نشینیم میگویند از تمام متخصصین
جراحی که از اروپا آمده اند بهتر کار میکنند نه زحمت
کشیده و نه اروپا رفته

(خنده نمایندگان)

فیروز آبادی - زحمت اروپا رفتن آقا . زحمت اروپا
رفتن نکشیده

(خنده نمایندگان)

فیروز آبادی - یا بخندید یا گوش بدهید . اگر
بخوانید خنده کنید جای بهتر از این جا هم هست بروید
تیار . عرض عرضم این است که ما این قدرها محتاج
نیستیم که همه روزه يك لایحه استخدام متخصص بیاید
در این مجلس و غالباً هم بدون مذاکره بگذرد تا امروز
عرض کردم قریب دو کروور پول تعلیم و تعلم و متخصصین
را داده ایم و هنوز استفاده نکرده ایم باین نظر است
که بنده عقیده دارم این لایحه و هر چه از این قبیل
است دیگر به مجلس نباید حالا آنها نمی را که فرستاده ایم
و تصویب کرده ایم و آنها نمی را که خواسته ایم بگذارید
از آنجا بیایند و درست تحت نظر بگیریم به بینیم از
آنها چه استفاده میکنیم اگر دیدیم از آنها کاملاً استفاده
نمیکنیم حد دوباره بخوانیم که حکایت سایر متخصصین و
ذوب آهن و مهندسی و دیگران نشود . بس است
دیگر اینهمه متخصص خوانستیم و ازشان استفاده نکردیم

خودشان همچو فکر کرده اند که من چرا رأی نمیدهم. اثر کسی از من برسید چرا رأی نمیدهید من این دلائل را فکر کرده ام و برای جواب حاضر کرده ام که مثلاً برای اینکه دکتر حسینخان بی زحمت طبیب شده ... فیروز آبادی - آقا زحمت اروپا رفتن را عرض کردم .

رفیع - اولاً در ضمن تنقیدی که از مجلس کردند خیلی هم تعریف فرمودند و ما خیلی خوشوقتم که مجلس مجلسی است که وقتی اسم معارف برده میشود همه موافقند و این اسباب افتخار مجلس است. آقا بالاخره تشخیص داده شد که معلم نداریم و چند نفر معلم لازم است برای اینکه بیایند و اینجا تعلیمات ما را اصلاح کنند همه آقایان هم موافقند. اینها خرج نیست که میفرمائید دو کروار خرج میشود. خدا کند روزی بیاید که ده میلیون خرج بشود برای معارف. آقا وقتیکه سایر ممالک را ملاحظه فرمائید می بینند که چقدر برای معارفشان صرف میکنند و بودجه معارفشان چقدر است و امیدوارم روزی برسد که در همینجا بروی چشم آقا رفقای دیگر رأی بدهند به ده میلیون بودجه معارف آنوقت آقا هم مجبورید رأی بدهید بنابر این خواهش میکنم در ضمن مذاکرات تعریض فرمائید به معلمینی که می آیند این جا آنها مردمان عالمی هستند از هر مذهبی هستند محترمند در مذهب اسلام هم مساوات بین عالم و جاهل نیست و دو جلسه هم هست در این لایحه مذاکره شده خواهش میکنم موافقت فرمائید از دستور خارج نشود

بعضی از نمایندگان - رای میگیریم

نائب رئیس - چون عده کافی نیست اجازه فرمائید

چند دقیقه تنفس داده شود

(در این موقع (یکساعت قبل از ظهر) جلسه برای

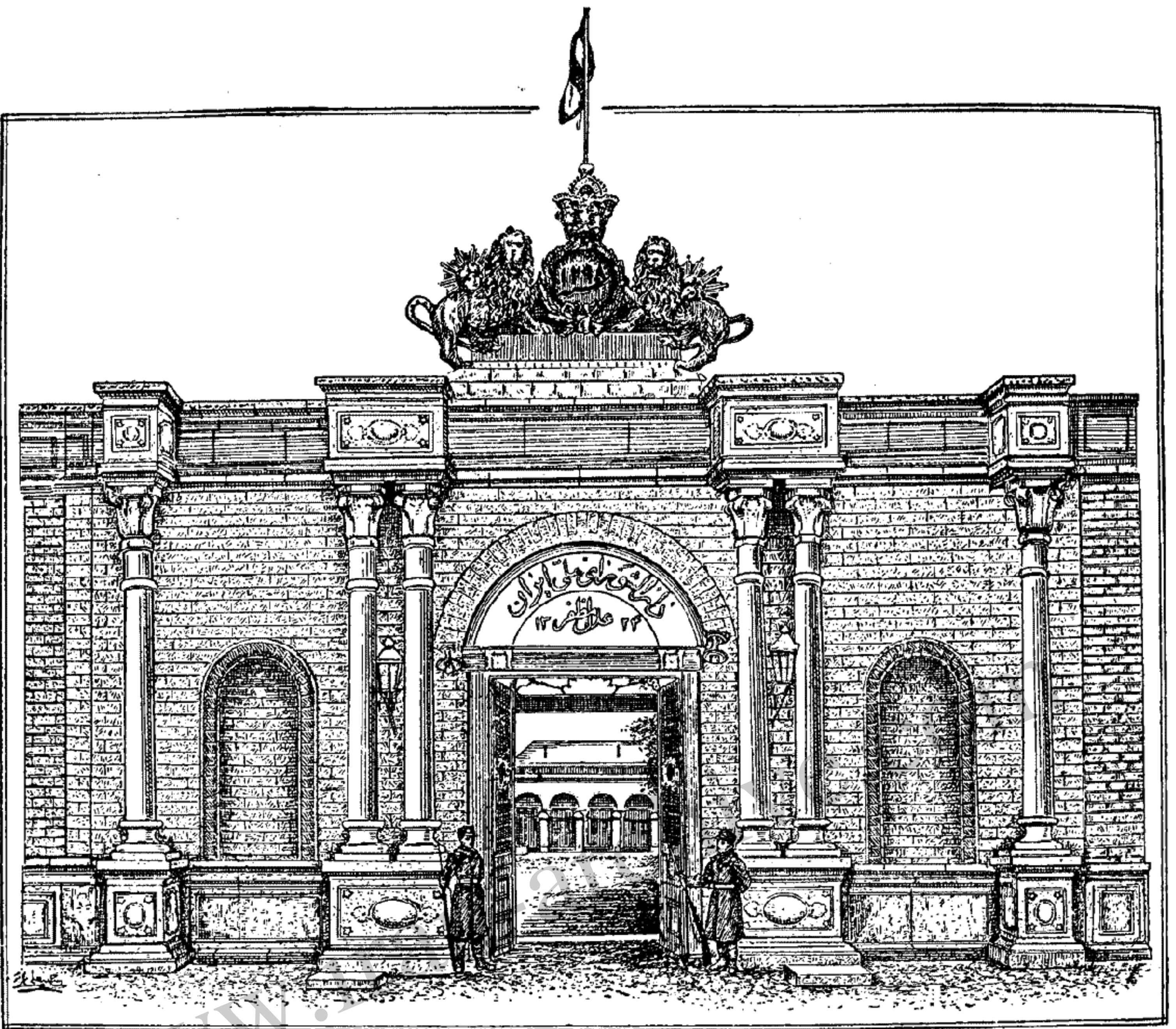
تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)

باین جهت عقیده ام این است که پول این مملکت را در خود این مملکت خرج کنند این هفت نفری که در اینجا پیشنهاد شده به مبلغ بیست و شش هزار تومان بنده میدام که سی شاهی هم استفاده نمیکشم. علاوه بر این چندی قبل ما سه نفر متخصص حقوق کمترات کردیم و آوردیم ما چقدر معلم حقوق برای این مملکت میخواهیم؟ رجوع سابقه کنید ما سه نفر متخصص حق از فرانسه خواستیم چندی قبل يك مشاور فنی و متخصص برای ریاست مریشخانه خواستیم. با آن بودجه گزاف. چندی قبل چند نفر برای فیزیک و شیمی خواستیم. علاوه بر این دو نفری که در این لایحه برای فیزیک و شیمی اظهار میکنند ولی بواسطه اینکه اسبابش را نداشتیم و نداریم آن سابقین را هم که آوردیم هیچ نتیجه ازشان نبردیم حالا باز میخواهیم دو نفر دیگر بیاریم و يك مبلغ گزافی خرج اینها کنیم و باز مثل سابقین هیچ استفاده نبریم باین ملاحظات بنده عقیده دارم همانهایی که هستند کاملاً تحت نظر بگیریم و مواظب باشیم که استفاده کنیم و الا هر چه زیاد تر بشود دیگر نمیتوانیم تحت نظر بگیریم و به بینیم آنها چه استفاده و نتیجه بیا میدهند. بنا بر این بنده مخالفم و عقیده دارم آقایان اجازه بدهند که این لایحه و از قبیل این لایحه نیاید در مجلس. اگر چه در این مجلس همین که اسم تعلیم و تعلم آمد ولو اینکه يك پول هم استفاده نکنیم تعبداً قبول میکنیم. اما نبایستی تعبداً قبول کنیم و باید فکر کنیم اگر نتیجه دارد آنوقت قبول کنیم.

نائب رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - ورمایشات آقای فیروز آبادی

تقریباً مثل این است که در ایام طلبگی میخواهید و بحث میکردیم که چرا بدان گفت و بخوان نگفت. پیش

دوره ششم تقنینیه

مذاکرات مجلس

شماره

۲۱۶

جلسه

۲۵۱

قیمت اشتراك

داخله ایران سالیانه ده تومان

خارج « دوازده تومان »

قیمت تک شماره

یک قران

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

تاریخ تاسیس آذر

۱۳۰۵

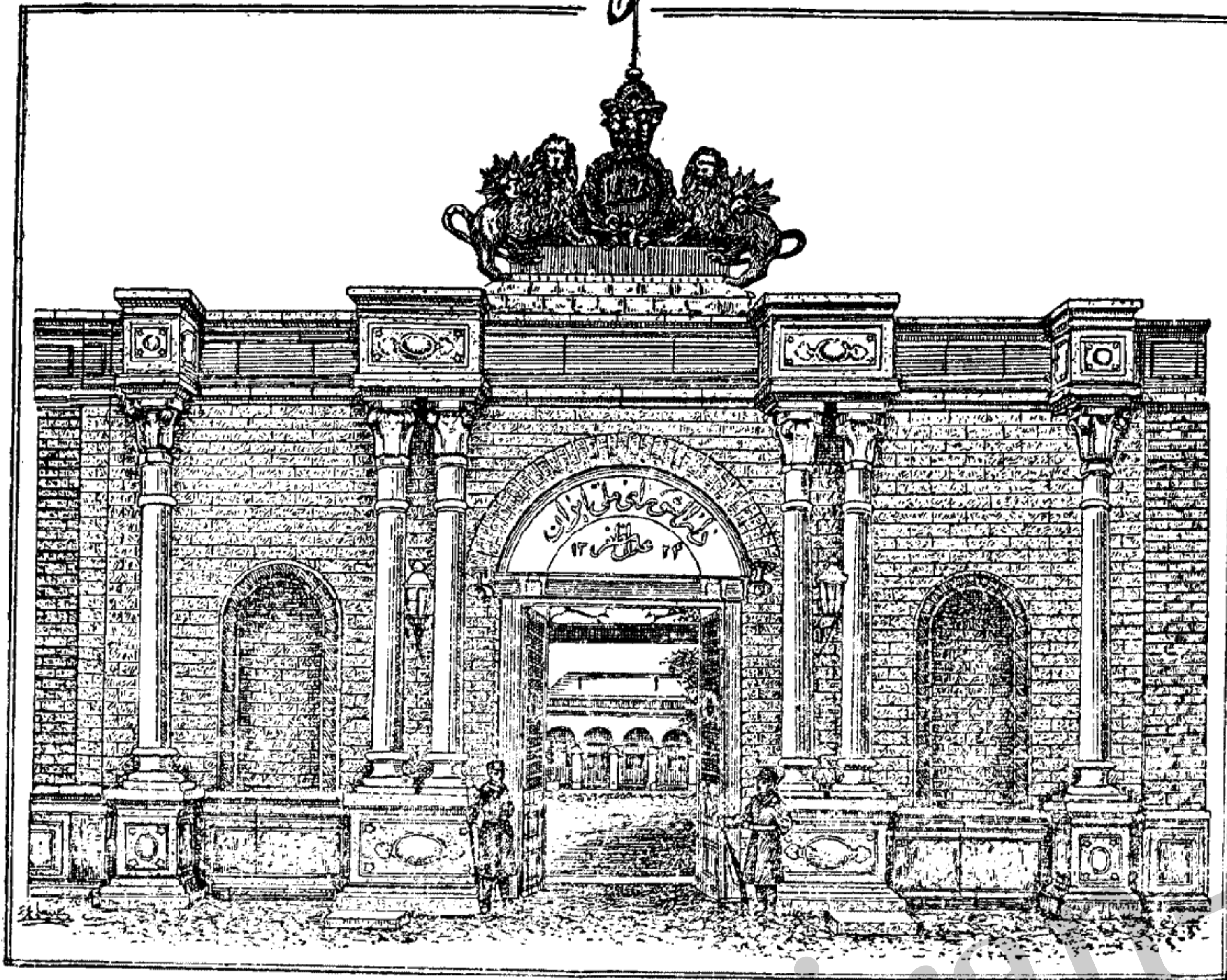
جسه يك شنبه ۱۳

خرداد ماه ۱۳۰۷

مطابق ۱۴ ذیحجه

۱۳۲۶

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يك شنبه ۱۳ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۱۴ ذیحجه ۱۳۴۶

جلسه ۲۵۱

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان: جمشیدی، مازندرانی - آبت الله زاده خراسانی
آقای سید کاظم بزدی - دکتر طهری - نگهبان - میر
ممتاز - حبیب‌ری مگری - میرزا محمد تقی طباطبائی -

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از
ظهر ریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت جلسه پنجشنبه دهم خرداد
را آقای دولتشاهی قرائت نمودند)

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	بقیه مذاکرات راجع با استخدام هفت نفر معلم و تصویب آن	۴۵۵۳	۴۵۶۰
۲	مذاکرات راجع به اعزام بدست نفر شاگرد باروینا جهت تحصیل معلومات علمی و عملی راجع بخط آهن	۴۵۶۱	۴۵۷۴
۳	قانون استخدام هفت نفر معلم از فرانسه	۴۵۷۴	

امیر نيمور کلالي - محمد تقی خان اسعد - نو بخت - افسر
آقا زاده سبزواری - ميرزا عبدالله خان وثوق - مخبر
فرهمنند - آقا ميرزا هاشم آشتیانی - امامی خوئی -
نقّه الاسلامی - جهانشاهی - ليقوای - اسکندری - ملک
آرائی - سلطان محمد خان عامری - ميرزا عبدالحسين
کرمانی - محمود رضا - ابراهیمی - ميرزا احمد خان
بدر - مولوی

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان : اسدي - ذوالقدر - علیخان اعظمی - قوام
شیرازی - مهدوی - اسکندر خان مقدم - عباسمیرزا
احتمامزاده - حاج حسن آقا ملک - محمد ولی میرزا
فرشی - عدل - جوانشیر - ميرزا حسن خان وثوق -
حاج غلامحسین ملک

دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان : خطیبی - دثقی - بهار - افخمی

دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان : مرتضی قلیخان نبات - شریعت زاده -
عصر انقلاب

رئیس - صورت مجلس ابرادی ندارد؟

(گفتند خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد

رئیس - بقیه پیشنهاد های راجع به لایحه معاینه فرانسوی
مطرح است . پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب
(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم تبصره اضافه شود

معاینه فوق الذکر دو نفر برای مدرسه طب يك نفر
برای مدرسه سیاسی ، يك نفر برای حقوق يك نفر برای
معامله اقتصاد ، دو نفر برای دار المعلمین معین
خواهند شد .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - متأسفانه این لایحه را که آقای معاون محترم
وزارت معارف آورده اند این لایحه دارای چهار ماده باید باشد و
بسه کیسیون نباید برود و این را در نخت يك ماده واحد آوردند

و در کلیات خود ماده هم صحبت نشد برای حل بعضی
مسائل ناچار شدیم ما برای خاطر اینکه این لایحه
فوق العاده اهمیت دارد و يك اساسی است برای معارف
و يك اطلاعاتی ما به نواقص معارفمان داریم و باید در
رفع آن نواقص بکوشیم و يك اساسی برای معارفمان بریزیم
ناچار شدیم که يك پیشنهاد هائی بدهیم و اگر هم موفق
نشدیم که این پیشنهاد را مجلس قابل توجه بداند وزارت معارف
اساس نظریات ما را بداند که باید از چه راه شروع کند به رفع نواقص
در این لایحه را که آقای معاون آوردند فرمودند دو
نفر برای فلسفه و ادبیات . بنده در این مسئله فوق العاده
متعجب هستم که میخواهم يك عریاضی بکنم و آقای
معاون محترم وزارت معارف بلکه عریاض بنده را عملی
کنند و بدانند عقاید ما را . بنده عرض میکنم که
خودتان تصدیق دارید و میدانید که معارف ما امروز
باید از راه عمل شروع بشود و معارف ما که فعلاً
يك تقابسی دارد برای این است که تعلیمات ما عملی
نیست و نواقص معارف ما از حیث تربیت و از حیث
ایجاد شدن معانی در دماغ شاگردان يك تقابسی دارد و
این طرز تعلیم که الان متداول است در مدارس خوب
نیست و کتابهائی که داریم که حسن به حسین گفت
که چون نو مدرسه زفته من مدرسه رفته امروز
چنین کردم فردا چنین میکنم اینها يك مسائلی است
که در مجلس مکرر گفته شده است که اصول تعلیم و
تربیت ما خوب نیست و باید طوری باشد که اتکاء به
نفس و قیام به نفس را به شاگرد تعلیم بدهند یعنی یاد
بدهند که از عرق جبین و کد بچین باید تحصیل معاش
کند . این روح از ما رفته است با اینکه سابقه تاریخ
در ایران شهادت میدهد که ایرانیها تن به هزار زحمت
میدادند ولی زیر بار بی شرفی نمیرفتند . در کوهها زندگانی
میکردند و شرافت خودشان را از دست نمیدادند ولی
کم کم ما وارد شدیم که آن روح شجاعت و شهامت از بین
ما رفته است . بنده عقیده ام اینست که لیکن این روح از
طرز تعلیم و تربیت است از طرز این کتابهائی ما است که

حسین به حسن گفت و چطور شد آقا . پس فردا در این مملکت
دیگر يك بناء و بنجار پیدا نمیشود چرا ؟ چون ما فقط
طوری تعلیم میکنیم که شاگرد فقط میل دارد دیپلم
بگیرد و از مدرسه متوسطه که دارای دیپلم شد آنوقت
هی به این التماس میکنند به آن التماس میکنند که پشت
میز اداره يك کاری به او داده شود حالا ما و دولت
دست بهم داده ایم که حقیقه اصول تعلیم و تربیت را عوض
کنیم و بکلی این کتابهائی را که از ده سال یا نازده سال
به اینطرف در مدارس تدریس میشود بکلی دور بیندازیم
و دماغ اشخاص را حاضر کنیم برای کار کردن و عملی
شدن آقا فلسفه و ادبیات چه فایده دارد ؟ هر قدر
میخواهید من برای شما کتاب اشعار بخوانم فلسفه هر
چه میخواهید بنده برای شما بگویم کتاب اشعار را بگویم
کتاب شرح مفتح را بگویم کتاب شرح فصوص را
بگویم هر چه میخواهید فلسفه الهی را برای شما بگویم
امروز که روز سعی و عمل است اینها چه اثری دارد
مثلاً معلم ادبیات برای ادبیات بهتر از ادبای عالم خودمان
که در مملکت ما هستند هیچ جا نیست حالا میخواهید
برای ادبیات از فرانسه معلم بیاورید ؟ چه فایده دارد ؟
بنده خیلی از این مسئله با اینکه يك معاون معارفی
داریم که حقیقه جنبه علمی را بنده در او مشاهده میکنم
تعجب دارم که بیایند بگویند باید برای فلسفه و
ادبیات (با این فلسفه که ما داریم و با این ادبیاتی
که همه از ما سر مشق میگیرند) معلم ادبیات از فرانسه
برای ایران بیاوریم ، آقا معالی باید بیاوریم که مدارسمان
را تغییر بدهد ، این طرز تدریس را تغییر بدهد و به
اصطلاح آقای نامداد مثلاً تعلیمان را تغییر بدهد و بکلی
این طرز فعلی را زیر و زیر کند . این بزرگوار را ازین
ببرد . بنده آرزو که این عرض را کردم آقای فهمیمی
يك بیانی کردند که انقلاب ادبی باید بشود یعنی چه ؟
انقلاب علمی و ادبی بشود یعنی اهل علم را بیاورند و
علم عملی تدریس کنند و يك استحاله در این کار
بکنند . بنده با آوردن يك نفر ادیب برای فلسفه و

ادبیات از فرانسه کاملاً مخالف هستم . برای طب کاملاً
موافق هستم . برای اقتصاد موافقم ، برای مدرسه حقوق
و سیاسی موافقم ولی بکلی با آوردن معلم برای فلسفه
و ادبیات مخالفم و عقیده دارم که از این هفت نفر سه
چهار نفر برای معالی تعلیم و تربیت بیاوریم که این
ترتیب فعلی از مدارس ما برداشته شود ، آقای باستانی
خوب میگفت که پس فردا است در مملکت ما زارع
پیدا نمیشود ، خدا شاهد است يك برزرگر پیدا نمی
کنیم . . .

بکنفر از نمایندگان - چرا ؟

آقا سید یعقوب - والله پیدا نمیکنیم و وقتی که
رفتند دیگر بر نمیگردند سر این کار این معلم فلسفه ابتدا برای ما
فایده ندارد . آقا يك معالی بیاورید که تعلیم عملی را
اجرا کند . ما عمل میخواهیم فلسفه را از بین ببرید
فلسفه عمل را ازین میبرد

بعضی از نمایندگان - صحیح است . احسنت . همه رأی
خواهیم داد

معاون وزارت معارف - اینکه اعتراض فرمودند
چرا این لایحه که میبایستی در چهار ماده گنجانده
شود در يك ماده است . بنده خیال میکنم که این يك
اختلاف ظاهری است چه فرق میکنند ؟ اگر آن معانی
و مفهومی که آقایان در نظر دارند در يك ماده باشد
یا چهار ماده باشد ؟ این خودش پسندیده تر است که
در يك ماده باشد که زودتر بگذرد وقت را کمتر بگیرد
و اسباب زحمت آقایان نشود و بعلاوه وافی بمقصود هم
هست ، دیگر این چه فرق دارد که در يك ماده باشد
یا چهار ماده باشد ؟ بعلاوه علت این همان موضوعی
بود که لزوم فوریتش را روز اول عرض کردم و تصور
میکم آقایان قانع شدند که رأی بفوریت دادند ، اساساً
طریق و روبه بنده این است که بدون جلب و نظرو
مشارکت فکری آقایان نمایندگان کاری نکرده باشم . بنده
قبل از اینکه لایحه را تقدیم کنم با همه آقایان مکرر
چند نفر و مخصوصاً با آقای آقا سید یعقوب مذاکره

کردم و مشورت کردم و آقایان لایحه را دیدند و پسندیدند و باینجهت هم بنده فوریتش را تقاضا کردم که چون از کیفیت آن مطلع هستند فوریت آن رأی خواهند داد اما راجع معاین . این مسئله معلم فلسفه که مبتنی به شده است بنده نمیدانم از این عبارت آقایان چه فهمیده اند آروز هم عرض کردم اینکه گفته میشود معلم برای فلسفه نه برای تدریس فلسفه است عنوان این است که يك معلمی بیاوریم که از مدرسه فلسفه و ادبیات دیپلم گرفته باشد .

همداد - چه بکنند ؟

معاون وزارت معارف - يك چنین کسی خیلی کارها می تواند بکند پداگوژی می تواند درس بدهد بگرمچو کسی معرفه النفس میتواند درس بدهد میتواند عام اجتماع درس بدهد منطق میتواند درس بدهد .

آقا سید یعقوب - خودمان داریم .

معاون وزارت معارف - و اینکه می گفته میشود پداگوژی يك چیز علیحده نیست کسانی که می خواهند پداگوژی به بینند میروند مدرسه فلسفه و ادبیات و در ضمن اینکه فلسفه و ادبیات را یاد بگیرند پداگوژی را هم می بینند حالا يك کسی که از این مدرسه بیرون میآید اگر دلش میخواهد در فلسفه تخصص پیدا کند میرود در آن مدرسه يك کسی میخواهد در علم الاجتماع کار کند میرود آنجا يك کسی میخواهد منطقی بشود میرود در آن قسمت درست مثل این است که ما میخواهیم يك ادیبی بدیبع درس بدهد آیا معنایش این است که آن ادیب معانی را ندیده باشد که ما بیان را ندیده است ؟ صرف و نحو را ندیده است ؟ خیر همه آنها را دیده است ولی تخصص در علم بدیبع است پس علم بدیبع را تدریس میکند ، درست مثل يك فقیهی است که اصول را درس بدهد ، کسی که اصول درس میدهد فقه و اخبار نمیداند ؟ چه فرقی میکند این جا وقتی که گفتیم برای فلسفه يك کسی را می آوریم مقصود کسی است که از مدرسه فلسفه و ادبیات

دیپلم گرفته باشد . يك همچو مردی میتواند پداگوژی که مقصود آقایان است درس بدهد ولی کسی دیگر نمیتواند پداگوژی درس بدهد پداگوگ باید باشد . بعلاوه آقا میفرمایند که ما باید يك کسانی را بیاوریم که در تربیت اطفال متخصص شده بلی صحیح است ولی ما که میخواهیم همه اش این معاین در دارالمعلمین تدریس کنند . يك مدرسه حقوق هم داریم . يك مدرسه سیاسی هم داریم . برای مدرسه حقوق میخواهیم یکسال تهیه تأسیس کنیم و باید این معاین در آنجا فلسفه درس بدهند ، مفرقه النفس هم در آنجا تدریس میشود و باید این معاین درس بدهند غرض این است که این شخص همان پداگوگ مقصود آقایان است که استخدام میشود .

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب را قابل توجه میدانند قیام فرمایند .

(عده کمی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد دیگر آقای آقا سید یعقوب

(بمضمون ذیل خوانده شد)

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم :

معاینی که استخدام میشوند بموجب این قانون به این سمت تقسیم خواهند شد . دو نفر معلم حقوق و سیاسی دو نفر معلم اقتصاد سه نفر برای تعلیم و تربیت

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده خیلی تشکر میکنم که آقایان تا اندازه توجه کردند عقاید مرا و آقای معاون هم ملتفت شدند . اصل موضوع عقیده بنده این است که عنوان فلسفه و ادبیات از بین برود ، آقا به بینید ثبت العرش هم آنقش ما باید اول قدم عملی برای تربیت برداریم بعد از آن وارد در ادبیات شویم و آنوقت وارد در این چیزها بشویم که فراز عبارت فرانسه چه جور نوشته شود . با ادبیاتش چه جور است . فصاحت و بلاغتش چه قسم باید باشد ، باید بعد از آنکه ما علوم عملی خودمان را

تکمیل کردیم به این کارها . پیردازیم فرمودید که این فیلسوف راحی آوریم که در فلان مدرسه فلسفه ماوراءالطبیعه درس بدهد . این صحیح است ولی ما باید يك کاری بکنیم که اساس تربیت ما درست شود و بعد آن مدارس ابتدائی ما عملی شد و حقیقه چرخهای تعلیم و تربیت ما روی رابل افتاد آنوقت برای تفنن و تفریح بروند علم النفس با علم ما بعدالطبیعه با ما قبلالطبیعه بخوانند . این عقیده بنده است و این فیلسوف شهری که از فرانسه برای ما باید بیاید بعد از پنجاه سال دیگر لازم است و امروز ما فقط احتیاج داریم به تعلیم و تربیت عملی . شما میفرمایید که ما معلم تربیت هم آورده ایم . بنده عرض میکنم يك مملکتی را که میخواهیم تعلیم و تربیتش را تغییر بدهیم ، از دو نفر ، ده نفر بیست نفر ، صد نفر نمیشود هر چه ما معلم بیاوریم برای تعلیم و تربیت باز هم کم آورده ایم . آقا میفرمایند که ما آورده ایم ولی بنده عرض میکنم صحیح است اما باید آن چیزی که غیر محتاج الیه است صرف نظر شود و آن چیزی که محتاج الیه رعایت شود . باید معلم برای تعلیم و تربیت بیاوریم و برای ادبیت و فلسفه خارجی بنده مخالف هستم . این است که حالا که آن پیشنهاد قبول نشد این پیشنهاد را کرده که عنوان فلسفه و ادبیات از بین برود دیگر خودتان میدانید .

معاون وزارت معارف - در لایحه که تقدیم شده است اصلاً هیچ اسمی برده نشده است که معلم برای چه قسمت باشد و بنده تعجب میکنم که چرا آقایان مکرر باین مسئله متذکر میشوند ، ما نگفتیم که معلم برای چه میخواهیم ، ما فقط گفتیم که هفت نفر معلم برای توسعه مدارس عالییه و متوسطه لازم داریم و معین نشده است که يك معلم برای فلسفه یا برای طب . و این چیزها در لایحه نیست و بنده خیال می کنم اگر دست دولت را آقایان باز بگذارند خیلی بهتر است شاید امروز نوشتیم يك نفر معلم برای علوم اقتصادی ولی فردا احتیاج نداریم . چنانچه اول این نظر بود

که در مدرسه سیاسی قسمت علوم اقتصادی را زیادتر بکنیم و يك معلم برای آنجا بیاوریم بعد دیدیم که بر فرض اینکه این قسمت را زیاد بکنیم بگرام را از امسال نمیشود تغییر داد و باید این شاگردان همین بگرام را تعقیب کنند و بعد از سه سال دیگر شروع میشود به برگردی که حالا معین میشود . پس بهتر این است که دست دولت باز باشد که خودش تعیین کند که این معاین به چه سمت می آیند و قطعاً این ترتیب بهتر است و تقابض بیشتر خواهد بود .

رئیس - رأی میگیریم . آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(معدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای فیروز آبادی (بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که مخارج ذهاب و ایاب این هفت نفر دو هزار تومان داده شود

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده هر چیزی را لازم میدانم به اندازه خودش باشد مثل اینکه مخارج تعلیم و تربیت را تا اندازه خودش لازم میدانم . آروز هم عرض کردم باین لایحه که جدیداً از مجلس گذشت که سالی تقریباً دو کروور برای تعلیم و تربیت بدهیم کافی است برای ما . بشرط آنکه نظر در اینها بشیم یعنی کسانی را که میفرستیم کاملاً نظارت داشته باشند که آنها را که برای تحصیل رفته اند کاملاً تحصیل کنند نه اینکه وقتی بر میگردند ادعا زیاد ولی علم هیچ باشد و يك سرباری برای مملکت باشند . باین ملاحظه بنده همان دو کروور را بلکه زیاد میدانم ولی چون اکثریت مجلس رای داد و رای اکثریت هم مطاع است به عقیده بنده همان دو کروور کافی است و اگر ما نظارت داشته باشیم در طرز خرج شدن آن دیگر احتیاج نداریم مجدداً رأی بدهیم بجهت هفت نفر جدید ما اینهمه متخصص آورده ایم من جمله متخصص برای لفظ بیست و پنجهزار تومان هم سایر مخارجش این پنجاه

هزار تومان و گمان نمیکنم به اندازه يك شاهي هم از او استفاده کرده باشم همینطور متخصص بجهت ذوق آهن و مهندسين ديگر آوردیم و محمد لله بقدری گرفتاری بجهت وزارت مالیه و وزارت فوائد عامه هست که نمیتوانند بکارهاي آنها برسند و نتیجه آنرا بما بگویند که اینها چه کرده اند و از این یوهای که میدهیم چه نتیجه برده ایم. حالا هم که میخواهند بروند. بنده عقیده ام اینست که هر قدر ما بتوانیم از مخارج کم کنیم بهتر است. اینجا نوشته است چهار هزار و چهار صد و پانصد تومان مخارج ارب و ذهاب. خوب هفت نفر از پاریس آمدن تا اینجا آقدر مخارجش میشود؟ انصاف بدهید این اندازه خرج آنها است؟ به عقیده بنده چهار هزار تومان برای مخارج ارب و ذهاب زیاد است و باید باندازه خودش باشد.

رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - بنده در فرمایشات آقا که درست دقتی کرده تصور کردم در کلیات لایحه مشغول مذاکره هستم زیرا میفرمودند اصلا ما این را لازم نداریم در اینصورت خوب بود در کلیات لایحه مخالفت خودشانرا اظهار میفرمودند. راجع بقسمت مخارج مسافرت هم که فرمودند البته این قسمت را حساب کرده اند و سنجیده اند بنده اند آقدر مخارج مسافرتشان میشود. اگر معلم لازم است که باید این مقدار را داد و اگر لازم نیست در کلیات اجازه بخواهید و مخالفت بفرمائید که اصلا معلم لازم نداریم

رئیس - آقاییکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(دو سه نفر برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای بامداد

(بترتیب ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم بجای از فرانسه نوشته شود از هر مملکتی که مقتضی باشد
رئیس - آقای بامداد

بامداد - بنده اساساً به اینطور استخدام معامین مخالفم. عرض کنم به عقیده بنده تا وسائل تعلیمات عملی در مدارسمان مهیا نگردد ایم که از معلمین اروپائی استفاده کنیم باید از اینگونه استخدام ها جلوگیری کرد زیرا تجربه سیف برهان است. از وقتیکه مرحوم امیر کبیر اعلی الله مقامه مدرسه دارالفنون را تاسیس کرد برای اینکه يك قدمی بطرف دنیای جدید بوسیله این دارالفنون بر دارد معامین اروپائی هم استخدام شد ولی آن اشخاصی که بدرد بخورند از زیر دست این معامین بیرون نیامدند. ریاضی دانهای ما تمام مرهون مرحوم حاج نجم الدوله و مرحوم ناظم الملک هستند. رهین مرحوم مهندس الممالک هستند که آنها هم از شاگردان اولی هستند که با يك علاقه و وظیفه شناسی به اروپا رفتند. خود بنده در وزارت خانه بودم او تر به را آوردیم برای معلمی فیزیک و شیمی شما نگاه کنید چه استفاده بردند شاگردان؟ این شاگردان بدبخت که نه زبان او را میدانند و نه اوزبان شاگردان پاریس است این بدبخت نمیدانند سعی کند جزوه را درست بنویسد با مطلب را بفهمد به عقیده بنده يك معلم نسبتاً ناقص ایرانی از يك معلم کامل اروپائی که نه او زبان شاگرد ها را بفهمد و نه شاگرد ها زبان او را بمراتب بهتر است ملاحظه کنید این معامی که برای مدرسه طب آورده اند شاگرد ها چه استفاده از وجود این معلم میبرند؟ بنده اساساً موافق نیستم تجربه به ما مدلل داشته است که دکتر هائیکه خود ما داریم از قبیل آقای دکتر لقمان الملک و آقای دکتر رفیع خان امین و سایر دکتر های خوبی که داریم بمراتب بهترند از آن معامینی که خود اینها تصدیق دارند بهتر از ما هستند یعنی برای مدارس ایرانی که بدبخت شاگرد زبان فرانسه را خوب نمیدانند و معلم هم نمیتواند خوب زبان او را بفهمد اینها بمراتب بهترند بروید امتحان کنید تجربه کنید داخل عمل بشوید و نه بنیاید همینطور راست

یا نه؟ بنده اساساً با این طرز استخدام مخالف هستم و انگهی حالا که بنا شده است استخدام کنیم چه لزومی دارد که اختصاص بدهیم حتماً از فرانسه استخدام کنیم آقایان خودن را مقید نکنید معلم ادبیات و فلسفه را هم که بنده هیچ نمی فهمم یعنی چه؟ در صورتیکه تا این دو رشته هم آشنا هستم و درس هم خوانده ام. ولی تمیذانم این را برای چه می آورند میفرمایند. بیسیکولژی. آن چه مربوط به فلسفه است. فلسفه جزء علوم عالییه است و همه اینها را شامل است. فلسفه عا همه چیز اوبش بود علم به احوال اشیاء بود ولی فلسفه حالا چهار قسمت است منطق است. اخلاق است. ماوراء الطبیعه است و علم الروح بیسیکولژی. میفرمایند که این همه چیز بلد است. اگر مقصود این است که دفاع پارلمانی بشود که یک نفر يك حرفی بزند و یک نفر هم دفاع کند و جواب بدهد آن يك چیزی است ولی خیر باید حرف حقیقت را گفت. ما با این فقری که داریم پول میدهیم و میخواهیم در مقابلش استفاده کنیم. من تمیذانم معلم را اختصاص دادن به فرانسه برای چیست؟ و معلم برای ادبیات و فلسفه به چه جهت است و چه احتیاج داریم بعلاوه اگر این قانون را همینطور بگذرانید ممکن است برایشان گران تمام شود ولی اگر هر مملکت که در يك چیز متخصص دارد بیاورد البته بهتر است. چرا همه را از يك مملکت می آورید؟ از هر مملکتی که تخصص دارند بیاورید. این است که بنده این پیشنهاد را کردم که این عراضم را عرض کنم بنده اساساً با استخدام اینطوری مخالف هستم و با این لایحه هم موافق نیستم

معاون وزارت معارف - بنده با این پیشنهاد موافقت می کنم

رئیس - این ترتیب گویا بر خلاف سابقه است. يك نفر از نمایندگان - صحیح است مملکت باید معلوم باشد.

(پیشنهاد دیگر از طرف آقای اعتبار بمضمون ذیل

خوانده شد)
پیشنهاد میکنم معامین مزبور از تاریخ ورود بمرکز اخذ حقوق خواهند کرد
رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - عقیده بنده این بدیهی است و در تمام کنفرانسهائی که از مجلس میگذرانیم اینقسمت هست ولی يك پیشنهاد آروز آقای فیروز آبدی کردند که باعث شد بنده این پیشنهاد را بکنم. ایشان پیشنهاد کردند که از اول شهریور استخدام شوند و ممکن بود گفته شود که از اول شهریور که استخدام میشوند حقوق خواهند داشت و حال آنکه در کنفرات خارجیه هر چه بوده است از روز ورود به طهران برای آنها حقوق معین کرده ایم و چون از تاریخی که حرکت میکنند خرج سفر میدهیم دیگر حق ندارند حقوق بگیرند و برای اینکه این مسئله سابقه نشود بنده این پیشنهاد را کردم

معاون وزارت معارف - بنده موافقم

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبدی

(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که معامین مدرسه حقوق از این لایحه حذف شود

رئیس - چنین چیزی در لایحه نیست

فیروز آبدی - چون در توضیحی که آقای معاون دادند بود پیشنهاد کردم حذف شود

رئیس - پیشنهاد نکرده اید نه در ضمن توضیح حذف شود پیشنهاد کرده اید در ضمن لایحه حذف شود ماده واحده قرائت میشود.

(بمضمون ذیل خوانده شود)

ماده واحده - وزارت معارف مجاز است برای تکمیل و اصلاح مدارس عالییه و متوسطه مرکز و ولایات هفت نفر معلم فرانسوی که صلاحیت آنها را دولت فرانسه تصدیق نماید مطابق شرایط ذیل استخدام کند
۱. مدت استخدام معامین مذکور از اول شهریورماه ۱۳۰۷ برای مدت سه سال خواهد بود و حقوق از روز

ورود به طهران محسوب خواهد شد .

ب : - اعتبار حقوق مالیات معامین مزبور از مبلغ بیست و شش هزار تومان تجاوز نخواهد نمود .

ج : در موقع عزمت به ایران در حدود دو هزار دو بیست و پنجاه تومان خرج سفر از محل صرفه جوئی اعتباریکه برای استخدام معامین خارجی در بودجه ۱۳۰۷ وزارت معارف منظور گردیده است تادیه خواهد شد .

د : هنگام مراجعت چنانچه کنترات معامین سابق الذکر تجدید نگردد در حدود مبلغ دو هزار دو بیست و پنجاه تومان خرج معاودت پرداخت میشود .

ه : وزارت معارف اختیار دارد سایر شرایط استخدام معامین مذکور را بر طبق قانون ۲۳ عقر ۱۳۰۱ تعیین و قرار داد مشار الیه را امضا نماید .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - اینجا آقای معاون دو چیز را قبول کردند یکی پیشنهاد آقای فیروز آبادی بود و یکی پیشنهاد آقای اعتبار و این دو پیشنهاد گویا با هم اختلاف داشته باشد . پیشنهاد آقای فیروز آبادی این بود که از اول شهریور استخدام نمایند و پیشنهاد آقای اعتبار این بود که از موقع ورود حقوق داده شود خوب اگر از اول شهریور کنترات شوند ممکن است به آنها حقوق داده نشود ؟ پس خوب است يك طوری باشد که بین این دو پیشنهاد تخلفی نباشد

معاون وزارت معارف - این دو قسمت با یکدیگر تخلفی ندارد . ممکن است ما استخدام را از اول شهریور بکنیم ولی از روزیکه وارد میشوند حقوق داده میشود و ممکن است همین مطلب را در کنترانشان قید کنیم

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(بمضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد می کنم که مختار به مجاز تبدیل شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - اینجا در تمام قوانین که گذرانده ام مختار نمی نوشتیم مجاز مینوشتیم اینجا هم باید نوشته شود

ملکیت شده باشد . اگر هم بگویند این مبلغ کفایت نمیکند بلند شوند بگویند به فلان دلیل کافی نیست که بنده قانع شوم و الا يك پیشنهاد دیگر میدهم

رئیس - آقای رفیع

رفیع - منظور آقای فیروز آبادی در ضمن پیشنهاد این نیست که پیشنهادشان تصویب بشود یا نشود . يك نزدیک معنی دارند برای مذاکره و برای اینکه افکار مردم را به خودشان جلب کنند و يك عنوانانی می فرمایند آقا باید فکر بفرمایند اشخاص دیگر هم که اینجا نشسته اند و اسمشان وکیل است موکل دارند . آشنا دارند . با مردم روابط دارند . شما خیال میکنید تنها جناب عالی هستید که از گوشه آسمان تشریف آورده اید و با مردم آشنائی دارید ؟ بالاخره همه وکلا با مردم آشنا هستند و همه ما ها که اینجا نشسته ایم حساب میکنیم می بینیم چقدر باید داد همینطور دولت حساب میکنند . از روی ندارد متصل اینطور پیشنهاد می کنید ؟ آقا که تشریف نبرده اند اروپا و اطلاع ندارند .

فیروز آبادی - اشتباه است

رفیع - آقا بفرنگستان تشریف برده اید

فیروز آبادی - بله رفته ام

رفیع - بالاخره این مسئله حساب شده است و صرفه جوئی هم که آقا تصور فرموده اند از بیچاره معلم که نمیشود کرد . معلم لازم است و باید مخارجش را هم داد تا بتواند بزیاید

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای فیروز آبادی آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند (معدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی میگیریم بماده واحده با اوراق آقایانیکه موافقت ورقه سفید خواهند داد (اخذ آراء بعمل آمده پنجاه و هفت ورقه سفید و يك ورقه کبود تعداد شد)

رئیس - عدّه حضار هفتاد و پنج و هفت رأی تصویب شد .

اسامی موافقین

آقایان : امام جمعه شیراز - آقا سید کاظم - کازررنی آقا میرزا ابراهیم آشتیانی - کی استوان - فهیمی - شیروانی دکتر سنک - احتشام زاده - دادگر - نوبخت - فرمند عمادی - خطیبی - ملک مدنی - سید یعقوب - بهار - نجومی - مفتی - بدر - موقر - عراقی - ایلخان - مرتضی قلیخان بیات - اسفندیاری - جلالی - یاسائی - ساکینیان سید حسین آقایان - دکتر لقمان - اعتبار - روحی - خواجهوی دهستانی - امیر اسد الله خان عامری - مسعود - پورنیمور دولتشاهی - پالیزی - محقق - افخمی - محمد آخوند - صالحی - نظام مافی - میرزا عبد الله خان وثوق - بنی سلیمان حاج آقا حسین زنجانی - بحیی خان زنگنه - آقا علی زارع - دکتر رفیع امین - ثابت - وکیل طباطبائی - دیوان بیکی - حاج میرزا حبیب لله امین - افشار - ضیاء دشتی

مخالف - آقای حاج سید رضا فیروز آبادی

رئیس کل صحیبه - بنده تقاضا میکنم لایحه استخدام طبیعه مدرسه نسوان که مدتی است بمجلس آمده و از مجلس گذشته است جزء دستور شود

رئیس - پیشنهاد هائی هم راجع بدستور رسیده است قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای رفیع

پیشنهاد میکنم لایحه کمیسیون بودجه راجع به راه آهن مبلغ يك صد و پنجاه و هفت هزار تومان و شاگردان اعزامی متعلق بوزارت فواید عامه جزء دستور شود پیشنهاد آقای زوارد

بنده پیشنهاد میکنم خبر کمیسیون بودجه راجع به شهریه محمد رضا معزی در درجه اول دستور مطرح شود .

پیشنهاد آقای ملک مدنی

پیشنهاد مینمایم لایحه اصلاح قانون ممیزی جزء دستور شود .

پیشنهاد آقای دشتی

بنده پیشنهاد میکنم بعد از لایحه استخدام معامین لایحه راجع برآه آن و اعزاء محصلین راه آهن مطرح شود.

پیشنهاد آقای دهستانی

بنده پیشنهاد میکنم اصلاح قانون مجبزی جزء دستور شود.

رئیس - آقای رفیع

حاج آقارضا رفیع - کمان میکنم بهتر این باشد آقایان هم موافقت بفرمایند که لایحه مربوط بوزارت فواید عامه جزء دستور شود بعد سایر لوایح.

ملک مدنی - بنده هم موافقم. بعد از لایحه خط آهن اصلاح قانون مجبزی مطرح شود زوار - بنده هم موافقم.

رئیس - راجع به شهریه ها چون چند فقره خبر است و اگر با ورقه رأی گرفته شود وقت را زیاد اشغال میکند و آقایان حاضر نیستند معطل شوند آنها هم در مقام مطالبه هستند اگر اجازه بدهید این شهریه ها را تمام يك مده کنند و فقره به فقره در مجلس رأی گرفته شود که تکلیفش یکمرتبه معلوم شود.

رفیع - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

حاج آقا رضا رفیع - در هر يك از این شهریه ها بعضی از آقایان يك نظرانی دارند که بالاخره باید به عرض مجلس برسد اگر حضرت آقای رئیس موافقت بفرمایند يك روز را اختصاص بدهیم به این کار که در اطرافش صحبت بشود موافق و مخالف حرفهایشانرا بزنند و رأی گرفته شود بهتر است البته بدبخت محمد رضامبرزا که امور زندکانش مختل است نمیشود او را با دیگران در يك ردیف قرار داد یکمرتبه رأی داد.

رئیس - مقصود این نبود که همه را یکمرتبه رأی بدهند مقصود این بود قسمت به قسمت رأی بگیریم.

رفیع - با این ترتیب بنده هم موافقم.

رئیس - لایحه راجع به خط آهن قرائت میشود

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - مجلس شورای ملی به وزارت مالیه اجازه میدهد که از محل عایدات انحصار قند و شکر مبلغ ۱۵۷۹۷۵ تومان برای انعام و تکمیل قسمت ساختمانی که خود دولت انجام میدهد و هم چنین برای تصفیه مخارج و تعهدات اداره راه آهن قبل از الغاء قانون پنج میلیون تومان و بعد از آن به وزارت فواید عامه پرداخت نماید.

ماده دوم - به دولت اعتبار و اجازه داده میشود که از تاریخ تصویب این قانون تا مدت سه سال بیست نفر شاگرد هر سال برای تحصیل معلومات علمی و عملی راجعه به راه آهن به اروپا اعزام داشته و مخارج آنها را بمیزان کافی از محل عایدات انحصار قند و شکر کار سازی دارند.

تبصره - انتخاب محصلین فوق به ترتیب مسابقه بعمل می آید پس از اجرای مسابقه اشخاص بی بضاعت حق تقدم خواهند داشت.

ماده سوم - دولت مجاز است که خرید ادوات و آلات راه آهن از قبیل ریل و تراورس را برای قسمتی از راه که ساختن آنرا خود عهده دار میشود بطور مناقصه مطابق قانون محاسبات عمومی مستقیماً خریداری نموده یا اینکه مطابق قانون کنتراستی تهیه آنها را بعهده سندیکای مأمور نقشه برداری واگذار نماید و به وزارت مالیه اجازه داده میشود که قیمت ادوات مزبور را از محل عایدات انحصار قند و شکر پرداخت نماید.

ماده چهارم - وزارت فلاح و تجارت و فواید عامه و وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون میباشد.

رئیس - مذاکرات در کلیات است.

آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - مخالفت بنده در این لایحه برای این است (گرچه خودم میدانم در آخر هم رأی میدهم ولی برای این است) که آقای وزیر فواید عامه یا آقای

خبر بعضی مسائل را توضیح بدهند (نه آقای معاون چون ایشان يك چیز هائی میفرمایند که بنده متقاعد نمیشوم) يك توضیحاتی در این مسئله بدهند که معلوم شود که ما چه قدر ضرر تصور داریم در اینجا تصور داریم نه تقصیر تقصیر نیست تصور شده است مسلم است مسئله راه آهن که فوق العاده طرف توجه تمام مقامات مملکت بود مقامات عالیه و درک و مجلس شورای ملی و ملت که همه اشتیاق فوق العاده داشتند این کار بگذرد و هر چه زود تر این نعمت در مملکت ما هم بیابد تا بالاخره در مملکت ما آمد یعنی اسمش آمد و ملت ایران هم با آن شوق و ذوقی که در راه ترقی خودشان دارند برای مسئله انحصار قند و شکر همه گونه حاضر شدند ملاحظه بفرمائید حتی در دهات و ایلات که هزار گونه در زحمت و فشار قند و چای هستند این مالیات را بالطبع و الرغبه میدهند چرا برای اینکه نظر این بود که در این يك رقیبانی برای مملکت هست بعد از آنکه ما وارد عمل شدیم کم کم بقدری دهای ما پر از خون واقع شده است. حالا معلوم شده هفتصد و پنجاه هزار تومان از آوردن متخصص و مهندس از آلمان و آمریکا متضرر شده ایم حقیقتاً در این خصوص من تریه میکنم از هم ندارد. فکر کنید يك ملتی که به چه زحمت و مرارتی پول تهیه میکنند برای يك روز ترقی و سعادت خودش یکمرتبه ملتفت میشود که هفتصد و پنجاه هزار تومان ریخته شده است در رودخانهها، حالا بنده عرض نمیکم تقصیر است میگویم تصور است، حالا بنده اینجا به يك نفر از آقایان گفتم که ضرر را هر جایش را بگیری نفع است و از هر جا آدم جلویش را بگیرد نفع دارد حالا هفتصد و پنجاه هزار تومان بود اگر این جا جلویش را نگرفته بودیم تا سه ماه دیگر دو کروار میشد و اگر به چهار ماه دیگر میرسید دو کروار و دو بیست و پنجاه هزار تومان می شد، ولی حالا بنده چشم روشن است به آقای سرتیپ حبیب الله خان شیبانی وزیر فواید عامه که حقیقتاً زحمتی کشیده اند و طرف توجه دولت

و ملت است و کاملاً در این باب رسیدگی میکنند يك توضیحاتی بدهند که نقشه بر داری را که ما داریم به این سندیکا و بعد هم در همانجا قرار گذاشتیم که از هر طرف صد و پنجاه کیلو متر را خط آهن بکشد و بعد کم کم ساختن راه را به او واگذار کنیم حالا چطور شده است که میخواهند این کار را بکنند؟ بنده با این ترتیب مخالفم بعلم اینکه خوب میدانم که از این کار حقیقتاً ما ضرر کرده ایم و حالا که میدهیم به این کپانی و این کپانی هم که عمل کرده است و حقیقتاً طرف اطمینان است این کار را هم به او بدهیم ولی حالا در این لایحه نوشته است که ما خودمان این کار را بکنیم و اگر نشد بدهیم به سندیکا و مخارج قبل از الغاء پنج میلیون و بعد از آن را هم بنده نمیدانم یعنی چه و يك چیز های دیگر هم این جا دارد که بنده نمی فهمم بنده از معاون وزارت فواید عامه سؤال کرده گفتم بعد از آنکه ما کنتراست دادیم دیگر این بودجه عرض و طویل برداشته میشود ولی باز می بینم که هی بودجه است. هی پرسنل است. هی اندیکاتور است تمام آنها باز باقی هستند ما واگذار کردیم بسندیکا برای اینکه این مخارج پرسنلی را خاتمه بدهیم باز در این عبارت نوشته شده که مخارجی که قبل از سندیکا و بعد از سندیکا شده و میشود اینها یعنی چه؟! در هر جای قانون یکدستی برای خودشان باز کردند و بنده می بینم که باز همان مخارج تجدید میشود و دو مرتبه می آید. این يك مسئله است که باید توضیح داده شود که بعد از دادن سندیکا مخارج بعدی یعنی چه؟ مسئله دیگر این است که به بنده بفرمایند که این همه مستخدمین آمریکائی و آلمانی و برمهانس و غیره که شما آوردید و اینها تشریف میبرند (دست خدا همراه همه شان باشد) اینها چقدر مخارجشان شده و چه کار کردند؟ ما باید مطلع باشیم آن روز آقای معاون فرمودند که ما از خور موسی یا بندر جز مشغول هستیم و چقدر کار کرده ایم تا این مهندسین ولی بعد روز دیگرش آقای

رئیس الوزراء که حقیقه قولش درست است آمد اینجا و گفت قوش فلان و طولش فلان است و عرضش چطور باید بود آنوقت ما فهمیدیم که هنوز راه درست نیست. در اینصورت این ترتیب بکلی باید بهم بخورد این است دیگر صورت جلسه است بروید نگاه کنید. بنده کاملاً آن فرمایش که آقای معاون فرمودند معتقد نیستم چه کار کنیم؟ عقیده پیدا نمیکنم دیگر. آقای مخبر یا نشوید بمن اطلاع بدهند که حقیقه از خورموسی و بندر جز شروع کرده اند این سندیکا بکار کردن؟ و آنجا هائی که خودمان درست کرده ایم وضعیتش چطور است و چقدر کار کرده اند؟ این اولاً. ثانیاً مخارج بعدی که ما نداریم که در اینجا برداشته اند و نوشته اند ثلثاً این مبلغ صد و پنجاه هزار تومان و خورده را آیا در کمیسیون بودجه بصورت جزئی رسیدگی شده است یا خیر؟ اگر دیده شده است که به بنده هم اطلاع بدهند اگر دیده نشده است که آقای وزیر محترم فوائد عامه یا آقای معاون صورتش را بیاورند پس از آنکه آوردند ما بفهمیم بدانیم که بعد از کمترین دادن این دیگر چه خرجی است و چرا باید این پول را بدهیم؟

رئیس - آقای عمادی

عمادی - کان میگویم بان که آقا در آن جلسه که باین موضوع مذاکره و رأی داده شده از نظر مبارکشان فراموش کرده باشند برای اینکه در آن روز شرح مفصلی در همین زمینه در مجلس مذاکره شده که يك مقدار را خود دولت ساختمان بکند و حالا امروز يك مقدار اعتبار خواسته اند برای آن منظور. گویا از هر طرف صد کیلومتر یا قدری بیشتر خود دولت ایران باید تعمیر کنند و ترتیب بدهند تا اینکه ملاک کمترین کل بدستش بیاید گمان می کنم این را فراموش فرموده باشند آقا و میتوانند از اعضاء کمیسیون یا آقای وزیر و معاون تحقیق کنند حالا بچه نظر فرمودند که آقای معاون توضیح ندهند بنده نفهمیدم و جسارتی نمی کنم در هر حال مقصود این است که اساساً باین قضیه رای داده شده است و

- ۱۲ -

و فعلاً اعتبارش آمده برای تصویب و در سایر مطالبی که فرمودند بنده نمیدانم چه چیز است. اینها تمام موضوعاتی است که در مجلس بانها رای داده شده است و تصویب شده است و اشکالی ندارد خواست موافقت بفرمایند.

جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - عرض کنم که بنده در تمام این قانون موافقت دارم مخصوصاً با اعتمادی که همه با آقای وزیر فوائد عامه داریم. ولی يك جمله را این جا گنجانده اند که در کمیسیون بودجه سابق رد نشده است. يك ۱۴ هزار تومان بود برای تصفیه حساب و ما آنجا ندانستیم که چه حسابهایی است. يك حسابهایی می خواهند ایجاد کنند و چهارده هزار تومان از این محل خرج کنند. بنده با تمام این قانون موافقم ولی موقعی که در ماده اول مذاکره میشود حذف این جمله را پیشنهاد می کنم چون رد شده است

معاون وزارت فوائد عامه - در این موضوع در کمیسیون بودجه رأی گرفته نشد فقط مذاکره شد. آقایان دیگر تشریف دینند و می دانند که رای گرفته نشد.

جمعی از نمایندگان - کافی است مذاکرات

رئیس - رأی میگیریم برای ورود در شور مواد آقایان موافقین قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود

(شرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - عرض کنم که بنده باز عرایض خودم را نمیدید میگویم که با اعتمادی که ما با آقای وزیر محترم فوائد عامه داریم این صد و پنجاه هزار و کسری تومان را تصویب می کنیم که در تحت نظر ایشان مخارج ساختمانی هر چقدر که لازم می داشته بمصرف برسانند ولی راجع به ۱۴ هزار تومان يك خورده حسابهایی که آقای معاون تصور می فرمودند که هست و این را درست آورده بودند بکمیسیون و میخواستند بگذرانند ما اینها مقامات عالی

مذاکره کردیم و نظر این بود که اساساً بودجه پرسنلی را بکلی حذف کنند یا حتی الامکان تقلیل بدهند تا بحمد الله موفق شدیم و ساختمان نقشه بر داری را دادیم بسندیکا و آن عقیده اصلی همه را اجرا کردیم که لااقل بودجه پرسنلی نداشته باشیم و این ول خرجی ها نشود

و این ۱۴ هزار تومان هم برای همان ول خرجی هائی است که خواسته اند بترانند و در اینجا بتصویب برسانند و در کمیسیون هم همانطور که عرض کردم با این ماده موافقت نشد و رد شد و حالا در ضمن ماده دیگری با يك قلم کوچولو گنجانده اند و در تحت يك جمله مختصر می خواهند بگذرانند و يك عبارت قبل از الغاء قانون انداخته اند توی ماده و از پول عمده و خاک ریزی و اینها می خواهند چهارده هزار تومان نقد بر دارند برای تصفیه حساب سابق شان. آن يك چیزی است که در قانون تفریح بودجه باید آورد با خرجش تا ما بفهمیم که یکی بدهکار هستیم و چه کاری شده است. در هر حال عجله بنده حذف این قسمت را پیشنهاد کرده ام

حالا بسته است بنظر مجلس و آقایان نمایندگان محترم. مخبر کمیسیون بودجه - این جا آقای شیروانی تصور فرمودند که این چهارده هزار تومان برای مخارج پرسنلی است و فرمودند که راجع به ۱۴ هزار تومان در کمیسیون بودجه قدیم رأی داده نشد. ولی در کمیسیون بودجه قدیم راجع باین قسمت صحبت های زیادی شد ولی بالاخره مسکوت ماند و در کمیسیون بودجه جدید بعد از تعیین وزیر و تشریف آوردن شان بکمیسیون و با توضیحاتی که داده شد و با آن اعتمادی که مجلس بشخص ایشان دارد مذاکره شد و معلوم شد که این چهارده هزار تومان برای تصفیه محاسباتی است از قبیل يك تعهداتی که برای ساختمانی یا خرید بعضی اسباب و و افزار این کار شده است و راجع بحقوق و مخارج پرسنل نیست تصور میکنم خود آقای شیروانی هم موافقت خواهند فرمود که اگر وزارت فوائد عامه يك دستورانی برای تهیه آلات و ادواتی داده و يك مبلغی هم قبلاً خرج کرده

بقیه را هم باید بدهد که کار معطل نماند و این نگرانی که شما راجع بمخارج پرسنلی داشتید این مخارج راجع باهور پرسنلی نیست

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(اینقسم قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در ماده اول در سطر چهارم نوشته شود از الغاء قانون ۵ ملیون تومان بوزارت فوائد عامه الی آخر

آقا سید یعقوب - بنده آقای اعتبار را توجه میدهم بعرض خودم شما خودتان در کمیسیون بودجه قدیم عضو بودید و حالا هم در این کمیسیون تشریف دارید لابد ملاحظه بفرمائید که يك توضیحات مفصل و کاملی در این موضوع داده شود. در اینجا نوشته شده است که بوزارت مالیه اجازه داده میشود که از محل عایدات انحصار قند و شکر و چای مبلغ ۱۵۷۹۷۵ تومان برای آنها و تکمیل قسمت ساختمانی که خود دولت انجام میدهد اولاً بابت آن صحبتهایی که در آن روز شد در نظر گرفت قرار شد که ما نقشه را بدهیم کمیانی بر دارد بعد از آنکه دولت دبد اوقشه را بر داشت عملیات ساختمان و کشیدن راه را بدهد بکمیانی تا يك ترتیبانی نوشتیم در آن قانون که دولت چطور عمل بکند. و اگر نظر آقایان باشد در آن قانون مکرر داد زدیم که حق تقدم بکمیانی داده نشود و در آن جا اصرار شد که برای تشویق اینها لازم است. خوب تا این سابقه تا آمدیم و گفتیم که ساختمان راه آهن را بدهیم به کمیانی. این يك مسئله بود که لازم دانستم عرض کنم حالا باز هم يك جوانی می فرمایند و بقول آقای باعداد يك صورت سازی در مجلس است که يك نفر جوانی بدهد و بگویند کافی است و رأی بدهند. بنده اینجا خواستم که توضیح بدهند تا درست ملتفت شوم و بنده این جور نیستم که نافعهم بگویم مذاکرات کافی است فایده ندارد. ما قرار دادیم که نقشه کشیدن بکمیانی واگذار شود. بعد هم گفتیم که ساختمان راه را هم بعد دولت بکمیانی واگذار نماید. و گفتیم که

خود دولت انجام ندهد و نمیتواند انجام بدهد. مگر اینرا بگفتیم حالا هم که این جا نوشته اند برای تصفیه مخارج قبل از الغاء قانون تا این جا هم بنده موافقت میکنم و میگویم بسیار خوب این صحیح چون يك اعتبار پنج میلیونی داشتید و يك خرجی کرده اید ولی بنا بعد از گذشتن و بعد از لغو شدن قانون پنج میلیون دیگر چه میخواهید. دیگر اعتبار برای چه میخواهید؟ ما که گفتیم شما این کار را نکنید بدهید بکمیانی یعنی بیاید به مجلس و مجلس ترتیبش را بدهد پس دیگر بعد از آن یعنی چه؟ وقتی ما بکنترات واگذار می کنیم دیگر بعد یعنی چه خوبست که اطلاع بدهند این مخارج بعدی یعنی چه؟ شاید بنده نفهمیده باشم در هر صورت طوری باشد که بصورت سازی نگذرانند این است که بنده پیشنهاد کرده قبل از الغاء قانون هر چه بود ما بهش بدهند ولی بعد از آن معنی ندارد

معاون وزارت فوائد عامه - اگرچه آقای آقا سید یعقوب میل نداشتند بنده جوابشان را عرض کنم ولی ناچار هستم که يك توضیحاتی خدمتشان عرض کنم بلکه قانع بشوند اولاً عرض کنم که در کنترات با سندیکا قرار گذاشتیم که از هر طرف بمقدار صد و پنجاه کیلومتر را آنها بسازند و بنا تحویل بدهند و نقطه را که باید آنها بسازند خود دولت معین خواهد کرد یعنی آن قسمتی است که خود دولت ساختمانش را عهده دار بود. و باید آن ساختمان را خاک ریزی کنند و بدهد بکمیانی و کمیانی شروع کنند بکشیدن خط تا ۱۵۰ کیلومتر حالا ما از قسمت اهواز شروع کردیم و خود دولت قبول کرده است که تا ۱۵۰ کیلومتر را که خودش ساخته است و قدری ناقص است تمام کند و بدهد آنها که آنها از آنجا شروع کنند ساختمان و دولت اینطور اظهار رأی کرد و قرار داد است که بیست الی سی کیلومتر بیفتد در قسمت سخت ساختمانی که هم يك ميزانی از قیمت ساختمان راه آهن بدست سندیکا بیاید و هم بدست دولت بنا بر این بنده اشکال

آقای آقا سید یعقوب را درست ملتفت نشدم. با اینکه خودشان آن قانون را در اینجا تصویب کردند و خودشان در آنجا ذکر کردند که نقطه اش را باید دولت معین کند پس وقتی که نقطه را دولت باید معین کند و تحویل سندیکا بدهد خرج لازم دارد. ساخته که نمی شود راه آهن باید از بندر جز شروع بشود بیاید فیروز کوه قسمت اول را دولت همینطور ول کند و قسمت بعدش را بدهند سندیکا؟ اینکه نمیشود باید سندیکا بتواند مصالح بیاورد و راهش مربوط باشد و قطع نشده باشد که بتواند اسباب و ادوات را بیاورد که راه را بسازد پس اینقسمت که نوشته شده است برای بعد از این جهت بوده است که آن ساختمان را که شروع کرده است ادامه بدهد و تکمیل بکند و بدهد بدست سندیکا که عمل کند و مطابق قانون مصوب معلوم شود که چه قدر میزان مخارج آن است و نقطه آن معین باشد تا این دولت که مسبوق نبود در مجلس قانون ۵ میلیون اعتبار لغو میشود در جزو آن اعتبار فرستادن شاگرد هم بود برای تحصیل فنون راه آهن بخارجه. حالا که لغو شده است ما دو مرتبه پیشنهاد دادیم مجلس که تصویب شود و اجازه بدهند همان شصت نفر شاگرد بروند و این اعتراض آقای آقا سید یعقوب مورد ندارد. ایشان راجع بقسمت اول تصور میکردند که سندیکا از بندر شروع میکنند بکشیدن و حال آنکه این طور نیست يك قسمتی را باید دولت بسازد و تحویل سندیکا بدهد تا در آن قسمت سندیکا کار کند و میزان بدست دولت و سندیکا بیاید

رئیس - رای میگیریم به پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب آقایانی که موافقتند قیام فرمایند

(دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد پیشنهاد آقای شیروانی

(این قسم خوانده شد)

پیشنهاد میشود جمله قبل از الغاء قانون ۵ میلیون تومان حذف شود

شیروانی - اگر چه برای این قسمت توضیح مفصل

لازم نیست ولی چون آقای معاون وزارت فوائد عامه فرمایششان فرمودند ناچارم توضیحی عرض کنم که بالاخره در نتیجه تجربیاتی که ما در این دو ساله کردیم يك بی نظمی های اداری که ما قادر هم نیستیم جلویش را بگیریم وجود دارد بنده نمیگویم نمی خواهند جلو گیری کنند خیر می خواهند ولی قادر نیستند دولت - مجلس وزراء - مخصوصاً مقامات عالی خیلی میل دارند جلو گیری کنند ولی قادر نیستند که از این تفریط کارها جلو گیری کنند چه مستخدمین خارجی ما که اینجا میآیند تفریط کاری میکنند و چه مستخدمین داخلی خودمان بالاخره ما مجبور شدیم که ساختمان راه آهن را بدهیم بسندیکای خارجی و اینطور تشخیص دادیم که این کنترات بفتح دولت است چرا؟ برای اینکه از خرج زائیدی از قبیل خرج اداره و خرج پرسنل و اینها جلو گیری میکند حالا می بینم باز يك همچو خرج زائیدی را آورده اند مجلس شورای ملی با اینکه ما کنترات دادیم. میگویند يك قسمت راجع است بمخارج اعزام محصل بنده باز اینجا تکرار می کنم نظر باعتمادی که با آقای وزیر فوائد عامه داریم مطمئن هستیم که دیگر تفریط کاری نمیشود ولی حالا نمیشود رأی داد يك تفریط کارهایی که قبل از الغاء آن قانون ۵ میلیون تومان شده است. ما که نمیتوانیم بآن تفریط کارها رأی بدهیم آن قانون را بهمین مناسبت لغو کردیم که تفریط کاری نشود حالا دیگر رأی دادن باین قسمت فلسفه ندارد همان قسمت را آورده اند بمجلس که تصویب شود این کار غلطی است قانون که عطف نماسق نمیشود. راجع باعزام محصلین در آن اول عرض کردم موافقم و این لایحه فقط راجع بمحصلین است منتهی این يك قلم کوچک را هم ضمناً در توی آن گنجانیده اند حالا اگر آقای مخبر یا معاون توضیح بدهند که این قسمت ابدأ خرج امور پرسنلی و مواجب های گذشته و آینده از این محل نمیشود و مربوط است بمخارج ساختمان آنوقت بنده متقاعد میشوم.

مخبر - عرض کنم که خوبست آقای شیروانی توجه

بفرمایند در جواب فرمایشات آقای آقا سید یعقوب هم تذکر داده شد که دولت می خواهد برای بدست آوردن میزان خرج جنوب و شمال در هر طرفی ۱۵۰ کیلومتر ساختمان نماید و برای اینکار يك اسباب و ادواتی لازم است حالا در سابق تفریط شده است چه عرض کنم ولی تصدیق بفرمائید که يك عملیاتی در سر این راه شده و تا اتمام آن تا ۱۵۰ کیلومتر و تکمیل کردن و تحویل دادن بکمیانی باز يك مخارجی لازم است. وزارتخانه يك اثاثیه را دستور داده است که طرف احتیاجش است و اگر آنها ساخته بشود (شاید بعضی قسمتهایش هم ساخته شده باشد) غیر از این کار بحد کار دیگر نمی خورد يك مبلغی هم داده است و بقیه آن را هم باید بدهد و کار را رو براه کند و تمام کتد بدهد بدست کمیانی. راجع بمخارج پرسنلی و مواجب هم که فرمودند بنده که تصور نمیکنم این مبلغ برای پرسنل صرف شود حالا اگر يك نفر دو نفر باشند که سابقاً از این محل استخدام شده باشند و حقوقشان از این جا باشد و پرداخته اند آنها که گناه ندارند و باید پولشان را بهشان داد

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. رأی گرفته میشود ماده اول آقایان موافقتند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم

(بعضی سابق قرائت شد)

مخبر - تبصره که کمیسیون برای ماده دوم پیشنهاد کرده است آن را اطر بقی که حالا عرض میکنم با دداشت و اصلاح فرمایند

تبصره - محصلین اعزامی باید واجد شرایط ذیل باشند

الف - تابعیت ایران

ب - دادن امتحان مطابق بروگرام مسابقه که از

طرف وزارت فوائد عامه تهیه خواهد شد و نباید کمتر از برگرام مدارس متوسطه باشد. دارندگان تصدیق نامه مدارس عالیّه یا متوسطه و یا فنی یا نسائی شرایط سابقه حق تقدم خواهند داشت. « این بجای تبصره ایست که پیشنهاد شده

آقا سید یعقوب - این اصلاح برای این بود که آن قسمت راجع به بی بضاعت از بین برود؟

کلزونی - بلی. برای همین بود آفرین باریک الله خوب اصلاحی شد واقعا من خیلی تعجب می کنم
مخبر - قسمت بی بضاعت هم اضافه میشود
رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - اساساً با مدلول این ماده بنده موافق هستم ولی با اینکه اعتبارات نامحدود خواسته اند مخالف هستم زیرا مجلس شورای ملی نمیتواند اعتبارات غیر محدود بدهد باید معین باشد که در چه حدود و تا چه مبلغ اعتبار می خواهند و برای چه خرجی است این جا در آخر ماده نوشته اند و مخارج آنها را بمیزان کافی از محل اعتبار قند و شکر کار سازی دارند این هیچ صحیح نیست و باید بگویند که سالی برای هر نفری يك یا دو یا سه هزار تومان مخارج میشود تا میزان و حدی در قانون باشد و الا بطور کلی و بطور نامحدود صحیح نیست اعتبارات تصویب شود اینهم از چیزهایی است که جدیداً پیدا شده است و تا بحال همچو چیزی نیامده است بمجلس در هر صورت باید حد آن معلوم شود که تا چه اندازه است جمعی از نمایندگان - صحیح است

فهیمی - وزارتخانه هر قدر که لازم دارند پیش بینی کنند و بطور حد اکثر پیشنهاد کنند و اعتبار داشته باشند که هم دستشان در عمل بسته نباشند و هم نامحدود نباشد و قانون خراب نشود. دیگر بسته است بم نظر آقایان (صحیح است) ولی آنچه که در اینجا نوشته شده است بر خلاف قوانین و بر خلاف معمول است (صحیح است)

رئیس - آقای بیات

مرضی قلیخان بیات - عرض کنم که در این قسمت

چنانچه ملاحظه میفرمائید هیچ اشکالی ندارد چون عده شاکرد معین است که در سالی چند نفر باید فرستاده شود و محل خرجش هم معین است که از محل عایدات انحصار قند و شکر است برای مخارج شاکردان هم میزان معینی در تمام وزارتخانهها کلیه معین شده است و تخمیناً معلوم است که چقدر است بنا براین گمان نمیکنم اشکالی باشد ولی حالا اگر نظر مجلس اینست که معین نکنند ممکن است يك مبلغی را بطور اعتبار معین کنند که رفع اہم شود

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - اولاً اینکه بیست نفر شاکرد معین کرده اند که از محل عایدات انحصار قند و شکر فرستند بفرنگ بنده مخالف نیستم لکن عقیده دارم که این بیست نفر از همان محلی که چند روز قبل راجع بمحصلین معین شد و در مجلس تصویب شد این شاکرد ها را از همان محل فرستند. در آنجا قرار شد سال اول صد هزار تومان بعد همینطور تا سال ششم به شصت هزار تومان تومان میرسید. دیگر لازم نیست هر روز هر وزارت خانه يك عده شاکرد بایک اعتبار جدیدی فرستد خوب از همان محل وزارت معارف يك عده برای هر وزارت خانه که احتیاج دارد تخصیص بدهند دیگر چرا بر عایدات قند و شکر تحمیل می کنند خوبست این عایدی را واگذارند فقط برای ساختن راه آهن و بس و خرجهای معارف و غیر آن را از همان لوایجی که گذشته است بکنند. و اینقدر زیاده روی در خرج نکنند. این يك نظر بنده. یکی دیگر همان است که آقای فهیم الملک فرمودند بنده عقیده ندارم که در قانون يك مخارج کلی و نامحدودی را مجلس اجازه بدهد که بم نظر وزارت فوائد عامه باشد بخصوص در مملکت ما که راه خواهش و دوستی و اصرار و رودرباسی باز است. باین مناسبت بنده عقیده دارم که مبلغش معین شود و بیک چیز غیر محدود نمیشود رأی داد باین نظر بنده مخالف هستم باین ماده

رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرض کنم که مصارفی که باید برای

شاکرد ها کرد این منوط به عده نفرات است و همه وقت برای تعیین آن مجال و فرصت هست سی نفر یا عده که باید بروند تحصیل کنند اینها را نمیتواند وزارت فوائد عامه از پیش تعیین کنند که مخارج تحصیلی آنها را در نظر بگیرد و ضرورت هم ندارد عده لازم را میفرستند و بعد از اعتبار خودش منظور می دارند.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای فهیمی

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم در آخر ماده اضافه شود و در هر صورت مخارج هر بکنفر شاکرد نباید سالیانه از يك هزار و پانصد تومان تجاوز نماید

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - خاطر آقایان محترم را تذکر میدهم کلیه مخارجی را که مجلس تصویب میکند و پیش بینی میکند مخارج قطعی نیست این جا هم چه برای همه شاکردان چه برای هر فردی بطور تقریب اعتباری معین میشود و ممکن است پس از خرج کردن کم تر شود یا زیادتر. برای اعزام شاکردان بخارج چندین لایحه از مجلس گذشته است در همه آنها بطور تخمین اعتباری معین شده است و معلوم نیست که آن اعتبار تخمین مخارج قطعی و حتمی آنها باشد این يك اعتباری است که داده میشود که در حدود این اعتبار شاکرد فرستاده شود در اینجا فقط نوشته است که مخارج آنها بمیزان کافی از عایدات انحصار قند و شکر داده شود این يك اعتبار غیر محدودی است و نمیشود باین رأی داد بنده اضافه کردم برای شاکردی در سال از هزار و پانصد تومان تجاوز نکند. اگر آقای وزیر این مبلغ را که میدانند ممکن است بفرمایند سالی دو هزار تومان در صورتیکه سالی هزار و پانصد تومان هم کافی است ولی در هر حال باید معلوم باشد که مجلس چقدر اعتبار میدهد برای اعزام شاکرد ها و مخارج اینکار اگر زیاد آمد میباید و اگر کسر آمد نایباً تصویب میشود. ولی باید تا يك حدی معین باشد.

مخبر - عرض کنم که اساساً آقای فهیم الملک باید متوجه باشند که دولت تصور میکند که مخارج اینها خیلی کمتر از این مبلغ خواهد شد و اگر این هزار و پانصد تومان را برای هر شاکردی بخواهیم قائل و مأخذ قرار بدهیم تصدیق بفرمائید که کار مشکلی خواهد بود و خیلی زیاد است و دولت تصور میکرد اگر این بدون ذکر مبلغ باشد چنانکه کمیسیون بودجه هم موافقت کرد و شاید هر يك از شاکرد ها را بتوان با هفتصد یا هفتصد و پنجاه تومان فرستاد و کمتر از این مبلغ بشود و برای اینکه نظر آقایان هم تأمین شود آقای شیروانی يك پیشنهادی تهیه کرده اند که مبلغش کمتر است آنرا قبول میکنم نظر حضرتعالی هم تأمین میشود

آقا سید یعقوب - پیشنهاد آقای فهیمی پیشنهاد خرج است خود دولت پامیشود میگوید فلاقتدر و کیل نمیتواند پیشنهاد خرج بکند

رئیس - پیشنهاد خرج نیست پیشنهاد تجدید خرج است. مال آقای شیروانی هم قرائت میشود اگر آقای فهیمی هم موافق شدند. باین پیشنهاد رأی میگیریم (بشرح ذیل قرائت شد)

جمله ذیل را در آخر ماده دوم پیشنهاد میکنم و در هر صورت نباید خرج تحصیل هر يك از محصلین سالیانه از هزار تومان تجاوز نماید.

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - اینجا مشورت نماینده های دولت این پیشنهاد تهیه شد و خود آقای وزیر هم موافقت میفرمایند که هزار تومان کافی است و شاید کمتر هم بشود پیشنهاد بنده هم حد اکثر است.

فهیمی - بنده هم با پیشنهاد آقای شیروانی موافقت می کنم.

مخبر - این هزار تومان که آقای شیروانی پیشنهاد کردند برای يك شاکرد تنها خرجش نیست و البته شاکرد باید در يك مدارس فنی تحصیل کند و يك مخارجی دارد بعلاوه حتماً هزار تومان نباید بشود و این

حد اکثر است و بنده هم این پیشنهاد را قبول میکنم که در آخر ماده اضافه شود
وزیر فوائد عامه - بنده هم با پیشنهاد آقای شیروانی موافق هستم.

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی (شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که مخارج بیست نفر شاگرد در سال نباید زیاده از دوازده هزار تومان بوده باشد

رئیس - آقای فیروز آبادی
فیروز آبادی - بنده می بینم شاگردانی در آنجا

رفته اند با ماهی سی تومان مشغول تحصیل هستند خیلی خوب هم تحصیل کرده اند و عرض کردم مثل پسر حاج

شیخ حسین در برلن مشغول تحصیل طب است با ماهی سی تومان پدرش هم چیزی ندارد که برای او بفرستد و با همان سی تومان

تحصیل خودش را خوب کرده است در صورتیکه تحصیل طب با اندازه مخارجش زیاد تر است از تحصیل خط آهن و برلن هم

میگویند مخارجش زیاد تر از جاهای دیگر است در هر صورت ما باید قسمی بکنیم که مسئله اقتصاد و صرفه جویی

را در تمام امور مراعات کنیم و يك تربیتی بکنیم که شاگردانیکه آنجا میروند اقل مایهت که بتوانند در آنجا

زندگی کنند و بجز پول تحصیل زیاد بانها داده نشود چون اگر پول زیاد داده شد در روحیات آنها و در

اخلاق آنها اثر بد خواهد کرد ولی وقتی که پول زیادی نداشته باشند مجبورند بروند درس بخوانند و اگر پولدار

شدند کارهای دیگر میکنند با این ملاحظه بنده پیشنهاد کردم خرج هر شاگردی زیاده از شصت تومان

که در سال دوازده هزار تومان میشود نباشد ولی با این که میدانم آقایان موافقت نمیکنند عرایض خودم را عرض کرده

رئیس - آقای رفیع

رفیع - بنده اگر میدانسم يك نفر آقا شیخ محمد حسین در مجلس ضرب المثل میشود در کمبیدن بودجه

رأی نمیدادم و بالاخره میگفتم آنجا مانند تحصیل کنند که در

هر موقعیکه میخواهیم هر شاگردی را بفرستیم برای هر کاری فوراً پسر آقا شیخ محمد حسین ضرب المثل نشود که چون

او ماهی سی تومان خرج میکند هر شاگردی هم که میبرد باید ماهی سی تومان خرج کند عرض کنم او برای

يك کار معینی ترفه است و این شاگردان برای تحصیلات معینی باید اعزام شوند حداکثر مبلغ هم معلوم است

دیگر حد اقل بشما نیست ما میخواهیم اینها بروند تحصیل کنند مهندس برای ما درست بشود وقتی که معین کنیم

که هر کدام مثلاً ماهی دوازده تومان بیشتر نداشته باشند مهندس درست نمیشود در اینجا حداکثر را معلومی

کنیم بقی اختیار با خود دولت باید باشد
رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند

قیمت فرمایند
(عده کمی برخاستند)

رئیس - قابل توجه شد پیشنهاد آقای باستانی
(شرح ذیل خوانده شد)

بنده تبصره ذیل را به ماده دوم پیشنهاد میکنم تبصره - اشخاصی که مطابق این ماده تحصیلات راجعه

براه آهن را تکمیل نموده اند مکلف هستند به ایزت مراجعت نموده در صورت احتیاج دولت خدمت دولت را

قبول نمایند
رئیس آقای باستانی

باستانی - عرض میشود که معلوم نیست اشخاصی که تحصیل کردند مجبور هستند خدمت دولت را قبول کنند

یا نه ممکن است بعد از آنکه «پول راه آهن رفتند تحصیل کنند همانجا بمانند و نیایند و این هم يك چیزی نیست که ما بگذاریم که در نظامنامه بنویسند لذا بنده

این را پیشنهاد کردم که اگر دولت احتیاج داشت آنها مجبور باشند بیایند مستخدم دولت بشوند حالا سارجزئیات

را میخواهند در نظامنامه بنویسند اهمیت ندارد
رئیس - آقای رفیع

رفیع - با پیشنهاد آقای باستانی اغلب نمایندگان موافق هستند ولی خودشان تصدیق میفرمایند که يك

شخصی را ما مجبور کنیم که مادام العمر مستخدم دولت باشد خوب نیست بنویسید پنجسال هفت تا يك دهسال

که بتواند کار بکند باید گفت که شما باید نظامنامه را بخوانید این قانون را بخوانید وقتی شما رفتید در آنجا

تحصیل کردید تا پنجسال باید نوکر دولت باشید و الا اینکه بروند تحصیل کنند آنوقتی که برگردد اینجامادام العمر

مستخدم دولت باشد این خوب نیست مدتش را معین نفرمائید ما هم قبول میکنیم

مخبر - اینجا برای اینکه نظر آقای باستانی تأمین شده باشد همای شرحی را که ما اعزام صد نفر محصلین

نوشتم همان را اینجا هم مینویسیم تبصره کد پیشنهاد شد این بود که : محصلین اعزامی باید واجد شرایط

ذیل باشند : فقره الف و ب معین شد این قسمت بعنوان فقره ج اضافه میشود (قبل اینکه در مالک و در

شعب عامی که از طرف دولت معین خواهد شد تحصیل نموده و پس از فراغ از تحصیل و اخذ دیپلم ضعف

مدت را که در خارج بخرج دولت تحصیل کرده اند در شعبه تحصیلات خود بدولت خدمت بمایند این را

ما اضافه میکنیم چون البته باید مدت محدود شد و بطور کلی مجبور نباشند مادام العمر خدمت کنند

باستانی - بنده موافقت میکنم
رئیس - پیشنهاد دیگر آقای باستانی
(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم در سطر سوم بعد از جمله راجع راه آهن نوشته شود و معادن و ذوب آهن ملی آخر

رئیس - آقای باستانی
باستانی - در لایحه پیشنهادی دولت هم همینطور بود که راجع راه آهن و معادن و ذوب آهن و تصدیق میفرمایند

آقایان که برای ذوب آهن يك اقدامات مقدماتی کرده ایم و يك لایحه هم گذرانده ایم و يك اشخاصی را هم استخدام کرده ایم

برای معرفت الارض برای ذوب آهن بالاخره این اقدامات باید بيك نتایجی منتهی بشود يك روزی باید خودمان

يك اشخاصیکه واجد شرایط و دارای معلومات معرفت -

الارضی باشند داشته باشیم در اینصورت بنده تصور میکنم بهمان لایحه دولت رأی بدهیم بهتر است زیرا شما برای

ساختن راه آهن و ریل در آنجا هر وقت باشد احتیاج دارید به متخصصی که مساح باشد و با اندازه معادن و

ذوب آهن را بداند و خیال میکنم عده زیاد کردن از ده نفر به بیست نفر بیشتر ازین نقطه نظر بوده است که

يك عده هم معلومات راجع به ذوب آهن و معادن را یاد بگیرند این است که بنده این پیشنهاد را کرده دیگر

بسته بنظر دولت است اگر موافقت میکنند بنده هم استرداد میکنم و الاسترداد میکنم

مخبر - دولت هم شاید استناد این را در نظر داشته باشد و بیست نفر را البته با تقسباتی که در نظر میگیرد

برای فرستادن شاگردان این منظور را هم تأمین میکند ولی برای اینکه بیشتر نظر آقایان معین بشود ما هم قبول میکنیم

رئیس - پیشنهاد آقای ضیاء
(شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میشود که در تبصره ماده ۲ علاوه شود پس از دادن مسابقه اشخاص بی بضاعت حق تقدم خواهند داشت

مخبر - این قسمت را خودم معین در آنجا اصلاح کرده ام
رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی
(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که این بیست نفر شاگرد جهت تعلیم راه آهن باید از همین بودجه که در

چند جلسه قبل جهت محصلین به خارجه رأی داده شده بوده باشد

رئیس آقای فیروز آبادی
فیروز آبادی - چند روز قبل رأی دادیم که سال اول

صد هزار تومان تا سال ششم شصدهزار تومان برای تحصیل محصلین در اروپا خرج بشود و معین نشده است که در خط

آهن به غیر از آن کار بکنند حالا هم در اینجا بیست نفر پیشنهاد شده است به ملاحظه اینکه بعقیده خودم

خرج زیادتر از اندازه نشده باشد و به مقصود هم نایل

بشویم بنده پیشنهاد کردم که این بیست نفر اجزاء شاگردانی که چند روز قبل تصویب شد بفرستیم و علاوه بر آن صد نفر شاگرد برای اعزام نداریم و همینطور این بیست نفر را هم نداریم. پس بهتر این است که این بیست نفر هم از همان بودجه باشد که نحیله هم بر بودجه خط آهن نشود

رئیس - آقای عمادی

عمادی - عرض کنم این نه اینست که امروز بخواهیم اینکار را بکنیم. و این نه اجازه این است که فردا یا پس فردا اینها بروند یا چند روز دیگر بعضی از نمایندگان (صحیح است) این يك اصل اساسی است که بوزیر اجازه داده میشود اینکار را بکند (صحیح است) که بیست نفر شاگرد بفرستد (صحیح است) احتیاجات ما فوق اینها است که این را هم جزو آن بکنیم حالا شما رای همه کارها عقیده بسط الحقیقه کل الاشیاء را پیدا کرده اید!! شما اینجا بسط الحقیقه کل الاشیاء را قائل نشوید و اجازه دهید که این عده از همین محل فرستاده شود

بعضی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای فیروز آبادی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(کسی قیام نکرد)

رئیس - قابل توجه نشد. ماده دوم

آقا سید یعقوب - چرا پیشنهاد بنده را نخواندید؟! دولتشاهی - تأمین شد

آقا سید یعقوب - شما حق ندارید نخوانید! من اجازه میخواهم به من اجازه نمیدهید اینکه معنی ندارد خاصه و خرجی که در مجلس نیست!!!

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب بشرح ذیل خوانده شد پیشنهاد میکنم بعد از کتبه راه آهن اضافه شود و ذوب آهن.

آقا سید یعقوب - حالا استرداد میکنم. چرا زودتر نخواندید؟! (ماده درم بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۲ - بدولت اعتبار و اجازه داده میشود که از تاریخ تصویب این قانون تا مدت سه سال بیست نفر شاگرد هر سال برای تحصیل معلومف علمی و عملی راجعه راه آهن و معادن و ذوب آهن بارو با اعزام داشته و مخارج آنها را میزان کافی از محل عایدات انحصار قند و شکر کار سازی دارد و در هر صورت نباید خرج تحصیل هر يك از محصلین سالیانه از هزار تومان تجاوز نماید

تبصره - محصلین اعزازی باید واجد شرایط ذیل باشند

۱ - تابعیت ایران

ب - دان امتحان مطابق پروگرام مسابقه که از طرف وزارت فوائد عامه تهیه خواهد شد و نباید کمتر از پروگرام مدارس متوسطه باشد. دارندگان تصدیقنامه مدارس عالییه یا متوسطه یا فنی یا تساوی سایر شرایط مسابقه حق تقدم خواهند داشت با اجرای مسابقه و تساوی سایر شرایط محصلین بی بضاعت حق تقدم خواهند داشت

ج - تقبل اینکه در ممالک و در شعب علمی که از طرف دولت معین خواهد شد تحصیل نموده و پس ارفراغ از تحصیل و اخذ دیپلم ضعف مدتی را که در خارج بخرج دولت تحصیل کرده اند در شعبه تحصیلات خود بدولت خدمت نمایند

رئیس - آقای روحی

روحی - عرضی ندارم

رئیس - آقای باستانی

باستانی - آن قانون سابق درش قید شده بود «ایران بودن و تابعیت ایران» هر دو قید را داشت اینجا هم باید هر دو قید بشود که اینهایی که میروند هم ایرانی باشند و هم تابع ایران. بکیش کافی نیست

مخبر - اشکالی ندارد. اضافه شود ایرانی بودن و تابعیت ایران.

رئیس - اضافه شود. آقایانیکه ماده دوم را باین

ترتیب تصویب میکنند قیام فرمایند
(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۳ - دولت مجاز است که خرید ادوات و آلات راه آهن از قبیل ریل و تراوس را برای قسمتی از راه که ساختن آنرا خود عهده دار میشود بطور مناقصه مطابق قانون محاسبات عمومی مستقیماً خریداری نموده یا آنکه مطابق قانون کنتراتی تهیه آنها را بعهده سندیکای مامور نقشه برداری راه آهن واگذار نماید و بوزارت مالیه اجازه داده میشود که قیمت ادوات مزبور را از محل عایدات انحصار قند و شکر پرداخت نماید

رئیس - آقای باستانی

باستانی - عرضی ندارم

رئیس - آقای بیات

بیات - موافقم

رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - بنده در این ماده سه چهار ایراد دارم. اولاً من جرب المجرّب حلت به التدامه مایک وقتی اینکار را کردیم که دولت اعلان مناقصه بدهد و ادوات راه آهن بخرد يك مدت معطل شد و نتیجه اینطور شد که دیدید و بالاخره قانون چندی قبل اینکار را بیک سندیکائی واگذار کرد اینهم همانطور خواهد شد در يك مدتی دولت اعلان مناقصه میدهد در خارج منتشر میکند و پس از مدتی باز به سندیکا واگذار میکند. پس چه عیبی دارد که از اول دولت با سندیکا داخل مذاکره شود؟ چون این آلات و ادواتی که برای راه آهن لازمست بالاخره در ایران پیدا نخواهد شد و بایستی از خارج خریداری بشود و بایستی بالاخره

با سندیکاها مذاکره کنند حالا که آخرش با اینجا منتهی خواهد شد چه دلیل دارد که از اول (بدون اینکه يك مقداری خرج اعلان مناقصه و غیره بکنیم) این کار را نکنیم تا اینجا معلوم نیست که دولت چقدر باید خرج کند همینقدر میشود بوزارت مالیه اجازه داده می شود که از محل عایدات انحصار قند و شکر مخارج اینکار را بوزارت فوائد عامه پرداخت نماید و باین ترتیب وزارت فوائد عامه هر قدر از این مبلغ را بخواهد وزارت مالیه مجبور است بدهد در سورتی که وقتیکه ما لایحه راه آهن را ارسال و امسال در این جا تصویب کردیم مخصوصاً قید شد که هر مقداری اعتبار لازم است باید بمجلس بیاورند و مجلس تصویب کند و در اینجا باز اجازه مطلق است پس با باید مبلغ آن را معین کنند یا نوشته شود بعد از آنکه دولت تصمیم گرفت آلات و ادوات را بخرد یا مستقیماً بتوسط سندیکا آنوقت لایحه بمجلس بیاورد و اعتبار آنرا اجازه بخواهد ولی اینکه بطور کلی دولت اجازه دارد که اعلان مناقصه بدهد و یا به سندیکا واگذار کند و وزارت مالیه هم مجاز است هر قدر مخارج بخواهد بدهد این ترتیب نوشتن در قانون غلط است بنده استدعا می کنم آقای مخبر کبیسون و سایر آقایان موافقت فرمایند که در حقیقت برخلاف قوانین مصوبه هم نشود هر میزان اعتبار میخواهند در موقع معین کنند در اینجا هم نمیتوانند معین کنند لا اقل قید کنند که هر قدر اعتبار لازم شود لایحه اش را به مجلس بیاورند

مخبر - اینجا آقای فهیمی بایستی توجه فرمایند در قرار دادی که دولت با سندیکا بسته دولت در نظر دارد که برای يك مصالحی خودش يك مقدار از این راه را بسازد و البته نمیشود دولت را مقید و مجبور کرد که حتماً در این قسمت با سندیکا معامله کند و شاید برای دولت اینطور بهتر باشد که پس از دادن يك اعلانی مطابق قانون محاسبات عمومی و مناقصه هائی که در عمل خواهد شد آنوقت در نتیجه مسابقه با سندیکا مذاکره